

Resultaten verantwoordings- onderzoek 2013 bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI)

21 mei 2014

Dit document bevat alle resultaten van ons Verantwoordingsonderzoek 2013 bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) zoals gepubliceerd op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. De tekst op de website en in dit document is vastgesteld op 12 mei 2014. Dit document is op 21 mei 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Inhoud

1 Complexiteit belemmert verantwoording ziekenhuiszorg	1
2 Kengetallen en ontwikkelingen van het Ministerie van VWS	6
2.1 Ministerie van VWS in cijfers	6
2.2 Ontwikkelingen	6
3 Beleidsinformatie Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	10
3.1 Decentralisatie jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, arbeidsparticipatie en zorg voor chronisch zieken en gehandicapten	10
3.2 Innovatiebeleid	15
3.3 Oordeel beleidsinformatie: onderzochte beleidsinformatie deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan verslaggevingsvoorschriften	16
4 Bedrijfsvoering Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	17
4.1 Focus nodig in aanpak zorgfraude	17
4.2 Oordeel bedrijfsvoering: 2 onvolkomenheden	19
4.2.1 Onvolkomenheid: Interne beheersing inkoopbeheer kerndepartement nog niet op orde	20
4.2.2 Onvolkomenheid: Administratie rond screening van medewerkers nog niet op orde	21
4.2.3 Opgeloste onvolkomenheid: Langdurige problemen subsidiebeheer opgelost	23
4.2.4 Opgeloste onvolkomenheid: Problemen inkoopbeheer RIVM voortvarend opgelost	24
4.2.5 Opgeloste onvolkomenheid: Informatiebeveiliging RIVM verbeterd	24
4.2.6 Aandachtspunt: Informatiebeveiliging kerndepartement verbeterd, specifieke aandacht blijft nodig	25
4.2.7 Aandachtspunt: Aanpak PGB-fraude gestart, maar nog een lange weg te gaan	25
4.2.8 Aandachtspunt: Zorgaanbieders die te hoog indiceren lopen geringe risico's	29
4.2.9 Aandachtspunt: Betere informatie nodig over uitvoering indicatiestellingen	31
4.2.10 Aandachtspunt: Late gegevensaanlevering door zorgkantoren blijft onbestraft	32
4.2.11 Aandachtspunt: Versterking financieel beheer Zorgverzekeringskantoor Bonaire nodig	33

4.3 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering: niet geheel deugdelijk tot stand gekomen en/of voldoet niet geheel aan verslaggevingsvoorschriften	34
4.4 Historisch verloop onvolkomenheden VWS	35
4.5 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen VWS	36
5 Financiële informatie Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	39
5.1 Transitiebedragen ziekenhuizen zijn onzeker	39
5.2 Financiële informatie zorgtoeslag verdeeld over verschillende verantwoordingen	41
5.3 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: geen fouten en onzekerheden	43
5.3.1 Aandachtspunt: Wet normering topinkomens	43
5.4 Oordeel deugdelijke weergave financiële informatie: geen fouten en onzekerheden	43
5.5 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau: 1 fout en 1 onzekerheid	44
5.5.1 Fout in verplichtingen voor Algemeen 13,2 miljoen euro	44
5.5.2 Onzekerheid in afgerekende voorschotten Caribisch Nederland	44
5.6 Onvolkomenheden in relatie tot artikelen VWS	45
6 Alle financiële gegevens	46
6.1 Alle begrotingsartikelen	46
6.2 Baten-lastendiensten	60
6.3 Saldibalans	64
6.4 Afgerekende voorschotten	68

1 Complexiteit belemmert verantwoording ziekenhuiszorg

1

Het financieel stelsel en de declaratieregels van de ziekenhuiszorg (ruim 22 miljard euro in 2013) zijn zo ingewikkeld, dat accountants de juistheid van de ingediende declaraties in 2013 niet goed kunnen vaststellen. De accountants geven hierdoor mogelijk geen goedkeurende controleverklaringen bij de jaarrekeningen van ziekenhuizen. Hetzelfde geldt ook voor de jaarrekeningen van instellingen in de curatieve Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ, 4,3 miljard euro in 2013). Dit kan grote maatschappelijke gevolgen hebben voor zowel ziekenhuizen als GGZ-instellingen, voor zorgverzekeraars, banken en het College voor Zorgverzekeringen (CVZ - vanaf 1 april 2014 Zorginstituut Nederland). Deze situatie leidt af van waar het primair in de zorg over zou moeten gaan, namelijk doelmatige zorgverlening en beheersbaarheid van de zorguitgaven.

Onzekerheid verantwoording ziekenhuizen

Verantwoording 2012

De onzekerheid in de omzetverantwoording van ziekenhuizen begon in 2012. Toen gaf de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), vanwege de complexe regels, aan dat accountants over 2012 geen goedkeurende controleverklaringen bij de jaarrekeningen van ziekenhuizen zouden kunnen afgeven. De minister van VWS en de betrokken veldpartijen hebben in 2012 weliswaar maatregelen getroffen, maar deze hebben niet geleid tot een oplossing.

Hierdoor hebben accountants van ziekenhuizen bij de omzetverantwoordingen over 2012 een controleverklaring met beperking afgegeven. Dit heeft tot gevolg dat de eind 2013 en begin 2014 verstrekte [transitiebedragen](#) aan ziekenhuizen niet juist zijn vast te stellen. De transitiebedragen zijn compensatiebedragen die ziekenhuizen ontvangen voor een deel van het verschil in omzet tussen het oude stelsel van budgettaire bekostiging en het nieuwe stelsel van prestatiebekostiging.

Verantwoording 2013

2

Begin 2014 constateren wij dat de ingestelde overleggen tussen VWS en de betrokken partijen de onzekerheden met betrekking tot 2013 nog niet wegnemen. Begin 2014 zijn tussen VWS, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) vijf bekostigingsthema's en beleidsregels, die in de praktijk voor veel onduidelijkheid zorgden, nader uitgewerkt zodat ziekenhuizen en accountants de beleidsregels beter kunnen interpreteren.

Wij constateren dat er tussen betrokken partijen verschil van inzicht bestaat over de oorzaken van het probleem. De NBA wijst op onduidelijke regelgeving/beleidsregels. De NZa geeft echter aan dat de beleidsregels in veel gevallen duidelijk zijn en dat in sommige gevallen sprake is van open normen, waar bewust voor is gekozen.

De begin 2014 ondernomen acties om de onduidelijkheden in registratie- en declaratieregels weg te nemen, komen waarschijnlijk te laat voor de goedkeuring van de omzetverantwoording en de jaarrekeningen over 2013. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de NBA-alert die op 21 maart 2014 is uitgebracht. Accountants kunnen mogelijk over 2013 geen goedkeurende controleverklaringen verstrekken bij de jaarrekeningen van ziekenhuizen. Dit geldt ook voor de jaarrekeningen van GGZ-instellingen, zoals blijkt uit de NBA Alert die op 11 april 2014 is uitgebracht.

De huidige onzekerheden in de controle van de jaarrekening en omzetverantwoording van ziekenhuizen, werken door in de vaststelling van de [transitiebedragen](#). De eind 2013 en deels begin 2014 voorlopig toegekende transitiebedragen aan ziekenhuizen van 268 miljoen euro zijn namelijk onzeker. Ziekenhuizen blijven hierdoor in onzekerheid over het transitiebedrag en kunnen als gevolg hiervan liquiditeitsproblemen ondervinden. De onzekerheid in de transitiebedragen werkt uiteindelijk ook door in het zorgverzekeringsfonds, aangezien de transitiebedragen hieruit verstrekt worden.

Conclusie

De uitgaven voor ziekenhuiszorg bedragen ruim 22 miljard euro (*Financieel Beeld Zorg 2013*). Over een aanzienlijk deel van de uitgaven van het Budgettair Kader Zorg (BKZ) bestaat geen zekerheid. Wij vinden dat de minister van VWS daarom moet zorgdragen voor een spoedige en structurele oplossing van de problemen rond declaratie- en registratieregels. Zie ons rapport [Transparantie ziekenhuisuitgaven](#), van oktober

2013.

3

Naast de ziekenhuiszorg spelen de problemen met declaratie- en registratieregels ook bij de GGZ-instellingen. Zo blijkt uit een onlangs uitgebrachte NBA Alert dat accountants mogelijk geen goedkeurende controleverklaring kunnen afgeven bij de jaarrekeningen van GGZ-instellingen over 2013 (het financieel belang van de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg bedraagt 4,3 miljard euro in 2013 - *Financieel Beeld Zorg 2013*).

Financieel Beeld Zorg

Onderschrijding in het Financieel Beeld Zorg 2013

Voor het eerst in jaren laat het Financieel Beeld Zorg over 2013 een onderschrijding zien van de geraamde zorguitgaven van 1,1 miljard euro. Wij vinden dat een positieve ontwikkeling. Wel merken wij op dat de gepresenteerde cijfers in het Financieel Beeld Zorg niet definitief zijn en in de komende twee jaarverslagen zullen worden bijgesteld. Dit geldt voor zowel de AWBZ-uitgaven als de Zvw-uitgaven.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de onderschrijding weer binnen het Budgettair Kader Zorg. De onderschrijding van het netto BKZ in 2013 bedraagt 1.140 miljoen euro.

Onderschrijding BKZ		
(bedragen x 1 miljoen euro)	Stand Jaarverslag 2013	Over-/onderschrijding t.o.v. begroting
Netto Zvw-uitgaven	36.867	-1.331
Netto AWBZ-uitgaven	25.611	135
Begroting gefinancierd	2.155	28,6
Overige mutaties		27
Onderschrijding BKZ		-1.140

(Bron: Financieel Beeld Zorg 2013)

De onderschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de vergoedingen bij geneesmiddelen in de Zvw 1,1 miljard euro lager uitvallen dan geraamd in de ontwerpbegroting. Redenen hiervoor zijn een lagere volumegroei in combinatie met een verdere daling van de gemiddelde geneesmiddelenprijzen onder druk van het patentverlies en het door de zorgverzekeraars gevoerde preferentiebeleid.

Uitgaven medisch-specialistische zorg

4

Tegenover de meevaller bij de geneesmiddelen staan, op basis van voorlopige cijfers, overschrijdingen bij de instellingen voor medisch-specialistische zorg (ziekenhuizen) van 600 miljoen euro in 2012 en van 300 miljoen euro in 2013. Dit impliceert dat het budgettaire kader voor medisch specialistische zorg, dat ontleend is aan het Hoofdlijnenakkoord, overschreden is.

Wij vinden dat de dealkaders in de begroting moeten worden gerespecteerd. Aangezien het dealkader 2012 voor instellingen van medisch- specialistische zorg is overschreden, dient de minister van VWS, conform het Bestuurlijk hoofdlijnenakkoord 2012-2015, passende maatregelen te treffen. De overschrijding dient daarom, al dan niet via het macrobeheersingsinstrument, teruggevorderd te worden.

De gepresenteerde cijfers over 2013 voor medisch-specialistische zorg, zijn voor meer dan de helft (52%) gebaseerd op ramingen. Dit wordt veroorzaakt doordat de onderliggende declaraties nog niet zijn ontvangen en betaald. Deze cijfers zijn hierdoor nog met onzekerheden omgeven. De cijfers worden in latere jaren stabielier zodra ingediende declaraties zijn vastgesteld en hiermee het geraamde aandeel afneemt. Naast het feit dat de gepresenteerde cijfers deels uit ramingen bestaan, kunnen de totale uitgaven voor instellingen voor medisch-specialistische zorg (2012 en 2013) nog wijzigen als gevolg van de transitiebedragen die later worden vastgesteld. Het effect hiervan is dat uitgaven met terugwerkende kracht kunnen worden bijgesteld.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onzekerheid verantwoording ziekenhuizen

Wij bevelen de minister van VWS aan om de problemen met declaratie- en registratieregels spoedig op te lossen en de complexiteit in het financieel stelsel van de cure terug te dringen zodat de rechtmatige en doelmatige besteding van de zorggelden inzichtelijker wordt en goed te controleren is.

Financieel beeld zorg

Wij bevelen de minister van VWS aan om de overschrijding van de uitgaven in 2012 bij de instellingen voor medisch-specialistische zorg terug te vorderen, conform het Bestuurlijk hoofdlijnenakkoord 2012-2015.

Reactie van de minister

5

Onzekerheid verantwoording ziekenhuizen

De minister geeft aan in gesprek te zijn met alle betrokken veldpartijen over de onzekerheden in de jaarrekeningen en transitiebedragen van ziekenhuizen en zegt in haar reactie: 'Er zijn concrete acties ondernomen om de belangrijkste verantwoordingsissues over 2013 op te lossen. Zo is de Handreiking omzetverantwoording 2013 opgesteld en heeft de NZa met de circulaire van 21 februari op de voor partijen belangrijkste resterende issues in de regelgeving helderheid verschaft'.

De minister geeft ook aan in overleg te zijn met de betrokken veldpartijen om aanvullende acties te ondernemen en dat zij de Tweede kamer hierover op korte termijn per brief zal informeren. Voor het verbeteren van het declaratie- en verantwoordingsproces heeft de minister afspraken gemaakt met de betrokken veldpartijen. Deze worden momenteel nader uitgewerkt.

Financieel Beeld Zorg

De minister zegt in haar reactie:

'Met betrekking tot de mogelijke overschrijdingen in de medisch-specialistische zorg zal worden gehandeld conform de afspraken in het hoofdlijnenakkoord medisch-specialistische zorg. Het macrobeheersingsinstrument kan daarbij als ultimum remedium aan de orde zijn'.

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Onzekerheid verantwoording ziekenhuizen

Wij waarderen het dat de minister verschillende maatregelen in gang heeft gezet. Het terugdringen van de complexiteit van het financieel stelsel bij ziekenhuizen is belangrijk om over 2013 en latere jaren zekerheid te verkrijgen over de besteding van de zorggelden. Datzelfde geldt overigens ook voor de curatieve-GGZ-instellingen.

Financieel Beeld Zorg

Wij zullen de naleving van de zorgakkoorden en de toepassing van het terugvorderingsbeleid door de minister met belangstelling blijven volgen.

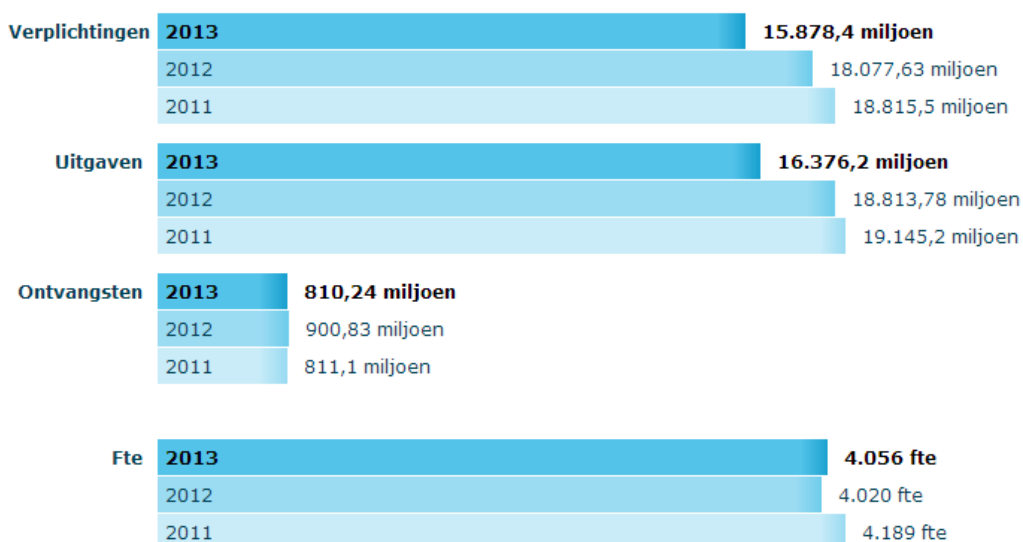

2 Kengetallen en ontwikkelingen van het Ministerie van VWS

6

2.1 Ministerie van VWS in cijfers

Ministerie van VWS in cijfers

Bedragen in euro.

2.2 Ontwikkelingen

Missie VWS

De missie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is zorgen voor een kwalitatief goede, breed toegankelijke en betaalbare zorg.

Door hervormingen en akkoorden moet de zorgsector veranderen zodat ook in de toekomst iedereen gebruik kan blijven maken van de gezondheidszorg. Zo zijn er in het Zorgakkoord 2013 belangrijke afspraken gemaakt om de zorg toekomstbestendiger te maken.

Met ingang van 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en de zorg voor chronisch

zieken en gehandicapten. Ook krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden met betrekking tot de arbeidsparticipatie. 7

Op verzoek van de Tweede Kamer besteden wij dit jaar in ons verantwoordingsonderzoek aandacht aan de decentralisaties, die naast dit ministerie ook spelen bij de Ministeries van SZW, VenJ en BZK, zie onze bevindingen over [decentralisaties bij rijksbreed](#).

Zie ook onze bevindingen over [decentralisaties jeugdzorg](#), [maatschappelijke ondersteuning en de zorg voor chronisch zieken en gehandicapten](#).

De algemene tegemoetkoming op grond van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de regeling Compensatie Eigen Risico (CER) wordt per 1 januari 2014 afgeschaft (onder voorbehoud van goedkeuring door de Eerste Kamer).

Financiering

Voor de uitvoering van het beleid heeft de minister van VWS in 2013 circa 16 miljard euro begrotingsgeld beschikbaar. De minister van VWS is tevens verantwoordelijk voor het beheer van de premiegefinancierde uitgaven binnen het Budgettair Kader Zorg (BKZ). Deze bedroegen in 2013 69,2 miljard euro. Deze middelen vallen buiten de reikwijdte van het jaarlijkse verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer.

Bruto-BKZ-uitgaven jaarverslag 2013	69,2
<i>Premiegefinancierd</i>	67,1
waarvan AWBZ	27,5
waarvan Zvw	39,6
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	2,2
BKZ-ontvangsten jaarverslag 2013	4,6
waarvan Eigen bijdrage Zvw	2,7
waarvan Eigen bijdrage AWBZ	1,9
Netto-BKZ-uitgaven jaarverslag 2013	64,6

Bedragen x 1 miljard euro.

Met de premies voor de zorgverzekering wordt onder meer de zorg door huisartsen, ziekenhuizen en medisch specialisten betaald. Uit de premies voor de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) worden bijvoorbeeld langdurige zorg in verpleeghuizen en het persoonsgebonden budget gefinancierd. Zorggeld moet natuurlijk niet alleen op

macroniveau binnen de budgettaire kaders blijven, maar moeten ook bij de juiste personen terecht komen en juist worden besteed, zie [Complexiteit belemmert verantwoording ziekenhuiszorg.](#)

8

Financieel Beeld Zorg

In het Financieel Beeld Zorg gaat de minister van VWS in op de premiegefinancierde zorguitgaven. Voor het eerst in jaren laat het Budgettair Kader Zorg (BKZ) over 2013 een onderschrijding zien van 1,1 miljard euro van de geraamde zorguitgaven. Wij vinden dat een positieve ontwikkeling. Daarbij hoort de kanttekening dat de gepresenteerde cijfers in het Financieel Beeld Zorg niet definitief zijn en nog kunnen wijzigen, zie onze bevindingen hierover bij [Complexiteit belemmert verantwoording ziekenhuiszorg.](#)

Aanpak zorgfraude

In 2013 heeft de minister van VWS veel aandacht besteed aan het aanpakken van fraude in de zorg. Zo heeft de minister verschillende (overleg)organen ingesteld, onderzoeken laten uitvoeren en maatregelen getroffen om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Wij constateren dat er in 2013 nog geen zicht is op de omvang van de zorgfraude en de effecten van de getroffen maatregelen. De minister van VWS beoogt dit inzicht in juli 2014 te geven.

In de aanpak van fraude en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik vinden wij het van belang dat de minister van VWS meer aandacht besteedt aan preventieve maatregelen zoals verduidelijking en vereenvoudiging van wet- en regelgeving en het geven van tijdige en goede voorlichting. Daarnaast is het juist toepassen van het controle- en sanctiebeleid belangrijk. Zie [Focus nodig in aanpak zorgfraude.](#)

Stijgende lijn bedrijfsvoering voortgezet

De bedrijfsvoering van het Ministerie van VWS is in 2013 verder verbeterd. De hardnekkige problemen in het subsidiebeheer zijn opgelost. Wij zijn positief over de gehanteerde aanpak in het oplossen van de problemen in het subsidiebeheer. Deze aanpak zou ook goed kunnen werken voor het oplossen van de langdurige problemen in het inkoopbeheer. Het is wel zaak dat de minister van VWS aandacht blijft besteden aan een duurzame verankering van de ingevoerde maatregelen in de organisatie, zie onderdeel [bedrijfsvoering.](#)

Wijzigingen in de begrotingsindeling

De begrotingsindeling is in 2013 gewijzigd mede als gevolg van de nieuwe begrotingspresentatie 'Verantwoord begroten' en het aantreden van het kabinet Rutte-Asscher. Bovendien zijn enkele beleidsterreinen en

taken tussen ministeries verschoven. In de [conversietabel](#) ziet u waaruit de wijzigingen van 2013 ten opzichte 2012 zijn op te maken.

9

	41 Volksgezondheid	42 Gezondheidszorg	43 Langdurige zorg	44 Maatschappelijke ondersteuning	45 Jeugdzorg	46 Sport	47 Oorlogsgetroffenen en herinnering WOII	Met-beleidsartikelen	97 Algemeen	98 Apparaatskosten	99 Nominaal en onvoorzien
1. Volksgezondheid	X										
2. Curatieve zorg		X									
3. Maatschappelijke ondersteuning en langdurige zorg			X	X							
4. Zorgbreed beleid		X	X								
5. Jeugd				X							
6. Sport en bewegen					X						
7. Oorlogsgetroffenen en herinnering WOII						X					
8. Tegemoetkoming specifieke kosten											
Niet-beleidsartikelen											
9. Algemeen								X			
10. Apparaatsuitgaven								X	X		
11. Nominaal en onvoorzien										X	

- 1 Het artikel Volksgezondheid blijft ongewijzigd met uitzondering van de bijdragen aan ZonMw. (Zorgonderzoek Nederland en Medische wetenschappen) en de overdracht aan het ministerie van EZ van het beleidsbudget voor alternatieven voor dierproeven en het budget voor opdrachten aan de NVWA met betrekking tot dierproeven.
- 2 Conform het oude artikel 42 Gezondheidszorg met uitzondering van de begrotingsuitgaven arbeidsmarktbeleid, positie van de cliënt, beheerskosten zorgbrede ZBO's/RWT's, zorgtoeslag, zorg, welzijn en jeugdzorg Caribisch Nederland.
- 3 Het nieuwe artikel Maatschappelijke ondersteuning en langdurige zorg is een samenvoeging van twee oude artikelen 43 en 44 met uitzondering van positie cliënt, (beheerskosten) Wtgc en TSZ-regeling.
- 4 Het nieuwe artikel 4 Zorgbreed beleid bevat onderwerpen die betrekking hebben op diverse beleidsterreinen van VWS, zoals arbeidsmarktbeleid (komend van art 42), de beheerskosten van de zorgbrede ZBO's en RWT's (artt. 42, 43 en 98), de instrumenten met betrekking tot het versterken van de positie van de cliënt (artt. 42 en 43), kwaliteit, transparantie en kennisontwikkeling en zorg, welzijn en jeugdzorg op Caribisch Nederland.
- 5 Ongewijzigd
- 6 ongewijzigd
- 7 Ongewijzigd
- 8 Op het nieuwe artikel 8 Tegemoetkoming specifieke kosten worden de Zorgtoeslag, Wtgc en de uitgaven in het kader van de fiscale regeling tegemoetkoming specifieke zorguitgaven verantwoord.
- 9 Ongewijzigd
- 10 In artikel 10 zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement onderverdeeld naar eigen personeel, inhuur externen, uitgaven ICT en bijdrage SSO's.
De apparaatskosten hebben betrekking op het kerndepartement, de inspecties, het SCP en de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, Gezondheidsraad.
De verplichtingen en uitgaven voor artikel 10 zijn verlaagd met een bedrag van € 171.000 in verband met de overgang van 2,03 fte voor beleid en wet- en regelgeving op het terrein van dierproeven naar het Ministerie van EZ.
- 11 Ongewijzigd

3 **Beleidsinformatie Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport**

10

3.1 **Decentralisatie jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, arbeidsparticipatie en zorg voor chronisch zieken en gehandicapten**

Het jaar 2013 is het laatste jaar waarin wij in ons verantwoordingsonderzoek lessen kunnen trekken voordat de decentralisaties een feit zijn, zie de tekst bij [rijksbreed](#).

Zo zien wij dat:

- de wetgeving nog niet voor alle decentralisaties is goedgekeurd door de Staten-Generaal;
- de macrobudgetten voor de jeugdhulp en de Wmo nog niet zijn vastgesteld;
- de gemeenten zich moeilijk kunnen voorbereiden omdat de hervorming in de langdurige zorg nog niet duidelijk is;
- de informatievoorziening over resultaten van de decentralisaties nog niet voor alle decentralisaties geregeld is.

Met ingang van 1 januari 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en de zorg voor chronisch zieken en gehandicapten. Ook krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden met betrekking tot de arbeidsparticipatie. Op verzoek van de Tweede Kamer besteden wij dit jaar in ons verantwoordingsonderzoek aandacht aan de decentralisaties, die naast dit ministerie ook spelen bij de Ministeries van SZW, VenJ en BZK, zie [onze bevindingen over decentralisaties bij rijksbreed](#).

Een paar belangrijke stappen zijn nog niet gezet

- De Wet maatschappelijke ondersteuning is nog niet aangenomen door de Staten-Generaal.
- De macrobudgetten jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning zijn nog niet vastgesteld door de staatssecretaris van VWS. Zie ook:
- [onze bevindingen over decentralisaties bij BZK](#)
- [onze bevindingen over decentralisaties bij SZW](#)

- ons onderzoek: [Macrobudgetten Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015: toets op de berekening.](#)

11

Gemeenten kunnen zich moeilijk voorbereiden door onduidelijkheid over gevolgen

Gemeenten kunnen zich in 2013 tot ver in 2014 moeilijk voorbereiden op de decentralisatie van de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning omdat de mogelijke gevolgen van de hervormingen van de langdurige zorg nog niet duidelijk zijn. Dat komt mede doordat de staatssecretaris van VWS ingrijpende wijzigingen aankondigde in de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet langdurige zorg. Een belangrijk aspect hierbij is dat onduidelijk is welke doelgroepen onder welk regime komen te vallen. Zie ook ons onderzoek [Hervorming AWBZ: een simulatie van de gevolgen.](#)

Informatievoorziening over resultaten decentralisaties nog niet voor alle decentralisaties geregeld

De decentralisatie van de jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en de zorg voor chronisch zieken en gehandicapten heeft invloed op het leven van kwetsbare mensen. Zo zullen veel mensen geen aanspraak meer kunnen maken op bestaande regelingen en voor hulp moeten aankloppen bij gemeenten. Het is dan ook van belang dat de bewindspersonen van VWS (en VenJ) inzicht hebben in de invloed van de decentralisaties op de leefsituatie van deze mensen.

Om vast te kunnen stellen welke invloed de decentralisaties hebben op het leven van kwetsbare mensen, is inzicht in hun leefsituatie nodig. In de [Bestuursafspraken 2011-2015](#) heeft het kabinet aangegeven dat het Rijk terughoudend zal zijn bij het uitvragen van informatie bij gemeenten: alleen die informatie die strikt noodzakelijk is om de systeemverantwoordelijkheid waar te maken. Hierbij zal zo veel mogelijk worden aangesloten bij reeds bestaande informatiebronnen

De bewindspersonen van VWS en VenJ zijn in 2013 aan de slag gegaan met het inrichten van hun informatievoorziening voor de jeugdzorg, die informatie moet opleveren over de decentralisatie. Voor de maatschappelijke ondersteuning en voor de algemene tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten en de CER is nog geen informatievoorziening.

Wij constateren dat de tot nu toe door VWS en VenJ ingerichte monitor zich uitsluitend richt op de Wet op de jeugdzorg. Er is geen sprake van een gezamenlijke aanpak door de ministeries, ook niet in samenhang met de andere decentralisaties in het sociale domein, zie ook: [onze bevindingen over decentralisaties rijksbreed.](#)

Decentralisatie Jeugdzorg

12

Op dit moment is de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor jeugdzorg belegd bij verschillende partijen waaronder gemeenten, provincies, zorgverzekeraars, zorgkantoren, minister van VWS en minister van Veiligheid en Justitie.

Met de nieuwe Jeugdwet komt met ingang van 1 januari 2015 de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor de jeugdhulp vrijwel volledig bij gemeenten te liggen. Het macrobudget voor de jeugdzorg zal circa 3,9 miljard euro bedragen. Het macrobudget zal in het deelfonds sociaal domein van het Gemeentefonds worden opgenomen, zie ook:

- ons onderzoek: [Macrobudgetten Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015: toets op de berekening](#)
- [onze bevindingen over decentralisaties bij rijksbreed](#)
- [onze bevindingen over het deelfonds bij BZK](#)

De Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd (TSJ) [hier opnemen link naar Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd, derde rapportage, 19 maart 2014 (URL opvragen bij projectleider)] monitort de voorbereiding door gemeenten. De TSJ heeft op 19 maart 2014 haar derde voortgangsrapportage uitgebracht. De TSJ heeft nog veel zorgen bij de haalbaarheid van de invoering van het nieuwe jeugdstelsel op 1 januari 2015. De zorgen betreffen onder meer het ontbreken van helderheid op onderdelen van het budget voor jeugdhulp in 2015 en de inkoop van jeugd-ggz door gemeenten. De TSJ ziet verder dat er bijna geen afspraken zijn gemaakt tussen regio's en bovenregionaal werkende aanbieders over zorgcontinuïteit en continuïteit van zorginfrastructuur. Ook is er nauwelijks voortgang in de regio's bij het nemen van besluiten over de wijze van invulling van de regionale samenwerking.

Decentralisatie maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) valt sinds 2007 onder de verantwoordelijkheid van gemeenten en is vooral gericht op huishoudelijke hulp. Het wetsvoorstel nieuwe Wmo 2015 dat door de staatssecretaris van VWS in maart 2014 aan de Tweede Kamer is aangeboden, voorziet in bestuurlijke en financiële decentralisatie van langdurige (zorg)ondersteuning naar gemeenten. Er zal voor circa 4,1 miljard euro vanuit de AWBZ naar de nieuwe Wmo 2015 worden overgeheveld. Zie ook:

- ons onderzoek: [Macrobudgetten Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015: toets op de berekening](#)
- [onze bevindingen over decentralisaties bij rijksbreed](#)
- [onze bevindingen over het deelfonds bij BZK](#)

In opdracht van het Transitie Bureau Wmo is in 2012 het Kennisnetwerk Wmo ontwikkeld. Door de inzet van een website kunnen gemeenten en regio's onderling kennis delen en ervaringen uitwisselen over de nieuwe taken van de Wmo. Daarnaast is op de website medio 2013 een volgsysteem ingericht, het Transitie-volgsysteem (TVS) Wmo, waarmee elke gemeente de voortgang van de invoering van de nieuwe Wmo kan bijhouden, en ook kan vergelijken met andere gemeenten. Op 10 maart jl. is een [eerste rapportage](#) verschenen. Uit deze rapportage blijkt dat op belangrijke elementen van de invoering nog onvoldoende voortgang is geboekt. Zo zijn de meeste gemeenten bijvoorbeeld nog bezig met het opstellen van een beleidsplan terwijl dit eind 2013 gereed had moeten zijn om tijdig voorbereidingen te kunnen treffen voor het contracteren van zorg.

13

Decentralisatie tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatie Eigen Risico (CER)

De algemene tegemoetkoming Wtcg en de regeling Compensatie Eigen Risico (CER) zijn per 1 januari 2014 afgeschaft (onder voorbehoud van goedkeuring door de Eerste Kamer). Belangrijke [redenen voor afschaffing](#) van de algemene tegemoetkoming Wtcg en de CER zijn dat de regelingen ongericht zijn en de doelgroep onvoldoende wordt bereikt. Gemeenten krijgen een grotere verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten vanaf 2014. In 2013 maakten circa 1.300.000 personen gebruik van de Wtcg en circa 2.200.000 van de CER.

Gemeenten ontvangen in 2014 45 miljoen euro, in 2015 216 miljoen euro en vanaf 1 januari 2017 structureel 268 miljoen euro van het Rijk. Dit bedrag wordt via de Wmo toegevoegd aan het sociaal deelfonds, waarvoor de minister van BZK verantwoordelijk is, zie ook:

- [onze bevindingen over decentralisaties rijksbreed](#)
- [onze bevindingen over het deelfonds bij BZK](#)

Daarnaast zal een fiscale tegemoetkoming voor specifieke zorgkosten en meerkosten voor chronisch zieken en gehandicapten gehandhaafd blijven. Het is nog niet duidelijk hoe dit zich verhoudt tot de ondersteuning op lokaal niveau.

Door de verantwoordelijkheid voor chronisch zieken en gehandicapten bij gemeenten neer te leggen, gaat het Rijk ervan uit dat aan burgers meer maatwerk kan worden geboden –ook in samenhang met de andere decentralisaties in het sociale domein. Bij de uitvoering van de Wtcg en de CER door het Rijk bleek al dat de regelingen de doelgroep niet voldoende bereikten. Gemeenten zullen tegen datzelfde probleem

aanlopen. Gemeenten ontvangen van het Centraal Administratiekantoor (CAK) in maart 2014 opgave van het aantal personen in de doelgroep, maar niet wie het betreft en welke specifieke zorgvragen zij hebben. Het zal lastig zijn om te bepalen wie deze mensen zijn en welke hulp en/of zorgvragen ze hebben en hoeveel geld daarvoor nodig is. Wij merken tot slot op dat de door de Tweede Kamer verzochte evaluatie waarschijnlijk geen inzicht kan geven in de vraag of de middelen nu wel bij de doelgroepen terecht komen. [TK vergaderjaar 2013-2014, 33 726, nr. 20.](#)

14

Wet langdurige zorg en afwikkeling AFBZ

Het wetsvoorstel langdurige zorg (Wlz) is op 10 maart 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden. Met dit wetsvoorstel wordt de huidige Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) ingetrokken en wordt voor de langdurige zorg een nieuwe volksverzekering ingesteld. Het wetsvoorstel brengt met zich mee dat het huidige Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten (AFBZ) zal worden opgeheven en dat per 1 januari 2015 een nieuw fonds wordt opgericht, te weten het Fonds Langdurige Zorg. De definitieve afrekening van het AFBZ vindt plaats zodra vast staat wat de inkomsten en uitgaven van het fonds zijn geweest tot ultimo 2014. Dit kan pas enkele jaren na afloop door de minister van Financiën worden vastgesteld. Hierdoor zullen de twee fondsen enkele jaren naast elkaar bestaan. Het negatieve vermogen in het AFBZ (naar verwachting circa 20 miljard euro) zal via een eenmalige rijksbijdrage ten laste van 's Rijks schatkist worden gebracht.

Reactie van de minister

De minister gaat in haar reactie in op de wijze waarop gemeenten in 2014 gegevens zullen ontvangen over personen die een tegemoetkoming voor de Wtcg of CER-uitkering hebben gekregen. De minister geeft aan dat deze mensen in 2014 een informatiebrief ontvangen van het CAK, waarin zij worden geïnformeerd over de afschaffing van de Wtcg en CER regeling en over het bestaan van de landelijke fiscale aftrekregeling voor specifieke zorgkosten en het gemeentelijk maatwerk.

Naast een informatiebrief ontvangen deze mensen ook een antwoordkaart waarmee het CAK toestemming vraagt om de gegevens door te geven aan de gemeente van hun woonplaats. In aanvulling hierop geeft de minister aan:

'Uiteraard staat het iedere burger vrij om zelf rechtstreeks contact op te nemen met zijn of haar gemeente; de antwoordkaarten moeten worden gezien als extra service naar burgers en gemeenten. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat gemeenten met het budget –dat samenhangend met het afschaffen van de Wtcg en CER aan het Gemeentefonds wordt toegevoegd- niet alle mensen die rechthebbend waren voor de CER en/of

Wtcg met lokaal maatwerk ondersteunen. Dit is ook nadrukkelijk niet de bedoeling, aangezien de huidige regelingen ongericht zijn. Gemeenten staan voor de uitdaging om tot gericht maatwerk te komen en de mensen die het nodig hebben te ondersteunen.'

15

Verder gaat de minister in haar reactie in op de wijze waarop de Tweede Kamer vanaf 2015 geïnformeerd zal worden over de resultaten van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet. De minister geeft aan dat thans met de VNG en gemeenten wordt gewerkt aan een nadere invulling van de monitoring en de tijdstippen en frequentie waarop de Tweede Kamer rapportages zal ontvangen. De minister verwacht dat dit proces in de zomer van 2014 afgerond zal zijn.

Over de Wmo 2015 zegt de minister: 'Voorts geldt op basis van het wetsvoorstel Wmo 2015 dat de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport binnen drie jaar na inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wmo 2015 de Staten-Generaal een evaluatie zal toesturen. Daarnaast zal jaarlijks een onderzoek worden uitgevoerd naar de mate van tevredenheid van de cliënten over de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning. Indien gemeenten een financiële tegemoetkoming op grond van de Wmo 2015 verstrekken, dan maakt dit hier onderdeel van uit.'

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij dringen er op aan, dat bij het door ons aanbevolen extra beoordelingsmoment in het najaar 2014 [hier opnemen link naar rijksbreed] niet alleen aandacht gegeven wordt aan de tijdigheid en volledigheid van de informatie aan de gemeenten over de ex-rechthebbenden, maar evenzeer aan de mate waarin ex-rechthebbenden van de Wtcg of CER-uitkering ook zelf afdoende geïnformeerd zijn over hun (financiële) positie ultimo 2014. Dit is met name van belang nu de regelingen — zo de Eerste Kamer akkoord gaat- met terugwerkende kracht worden afgeschaft.

3.2 Innovatiebeleid

In het verantwoordingsonderzoek over 2013 hebben wij de beleidsinformatie van vijf beleidsthema's onderzocht. Het onderzoek naar innovatiebeleid raakt ook het Ministerie van VWS, zie [Beter inzicht in uitgaven en resultaten innovatiebeleid nodig \(EZ\)](#).

3.3 Oordeel beleidsinformatie: onderzochte beleidsinformatie deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan verslaggevingsvoorschriften

16

Wij zijn van [oordeel](#) dat de onderzochte [beleidsinformatie](#) in het jaar 2013 [deugdelijk](#) tot stand is gekomen en voldoet aan de [verslaggevingsvoorschriften](#).

Voor ons oordeel over de beleidsinformatie hebben wij twee prestatie-indicatoren onderzocht:

- Percentage indicatie-aanvragen dat is afgedaan binnen de wettelijke termijn (0 – 6 weken) [artikel 3]
- Percentage eerste aanvragen dat door de Pensioen- en Uitkerings raad en de SVB binnen de (verlengde) wettelijke termijn is afgehandeld [artikel 7]

4 Bedrijfsvoering Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

17

4.1 Focus nodig in aanpak zorgfraude

In 2013 heeft de minister van VWS veel aandacht besteed aan maatregelen om fraude in de zorg aan te kunnen pakken. Deze maatregelen hebben nog niet geleid tot voldoende zichtbare effecten in 2013. De minister van VWS beoogt in juli 2014 nader inzicht te geven in de omvang van de fraude in de zorg.

Bevindingen

Aanpak zorgfraude hoge prioriteit voor de minister van VWS

De minister van VWS heeft de aanpak van zorgfraude als topprioriteit benoemd en veel maatregelen getroffen. De minister heeft hiervoor in september 2013 een [plan van aanpak](#) opgesteld. De minister van VWS wijst erop dat door de voortdurende stijging van de zorgkosten het noodzakelijk is kritischer te kijken naar een effectieve en doelmatige inzet van middelen voor de zorg. Dit is ook de reden dat VWS de regierol op zich neemt voor het aanpakken van de zorgfraude.

Ondanks veel initiatieven nog geen zicht op omvang fraude

In het plan van aanpak benadrukt de minister van VWS het belang van een intensieve samenwerking tussen de betrokken partijen in de keten. Wij constateren dat er voor de opsporing veel initiatieven zijn genomen, nieuwe (overleg)organen zijn ingesteld en extra middelen zijn ingezet. Zo heeft de minister van VWS voor de opsporing van PGB-fraude voor 2013 en 2014 in totaal 30 miljoen euro beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt voor 2014 5 miljoen euro en vanaf 2015 10 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor de bestrijding van zorgfraude, breder dan alleen het PGB. Er wordt ook veel extra capaciteit ingezet. Zo heeft het ministerie een aparte programmadirectie van circa 13 fte voor fraude opgericht (operationeel per 1 mei 2014).

Bij de aanpak van fraude in de zorg zijn veel partijen betrokken en zijn verschillende werkgroepen ingesteld. Zo is bijvoorbeeld de Taskforce

Integriteit Zorgsector opgericht waarin de NZa, de FIOD, de Inspectie SZW (ISZW), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ), de Belastingdienst, het OM, Zorgverzekeraars Nederland, het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) en VWS samenwerken.

18

Veel van de ingestelde maatregelen en initiatieven verkeren nog in de beginfase en hebben in 2013 en begin 2014 nog niet geleid tot voldoende zichtbare effecten. Zo heeft het door de minister ingestelde onderzoek naar de (financiële) omvang van zorgfraude (13 december 2013, NZa) nog geen inzicht opgeleverd in de omvang van de fraude. Ook de tussenrapportage van de NZa van maart 2014 verschaft nog geen duidelijkheid hierover. In juli 2014 verwacht de minister dit inzicht wel te kunnen geven. Uit andere onderzoeken (NZa, 2014, ZN, PGB) blijkt dat de omvang van fraude zeer beperkt of moeilijk is vast te stellen. Zo geeft de NZa aan dat in 2012 1,6 miljoen euro aan bewezen PGB-fraude is vastgesteld. Onderzoek betrof echter slechts 0,08% van het totale budget van PGB's. Wat de financiële omvang van de fraude voor het gehele PGB is, is niet duidelijk.

Aanpak zorgfraude; afstemming en prioritering nodig

Er zijn veel partijen betrokken bij de aanpak van de zorgfraude waardoor het krijgen van een goed overzicht op de activiteiten moeilijk is. Om een gerichte maar ook efficiënte aanpak mogelijk te maken, vinden wij het belangrijk dat een goede afstemming van de activiteiten plaatsvindt. In de aanpak van de PGB-fraude constateren wij bijvoorbeeld dat zowel de ISZW als de NZa afzonderlijk onderzoek doen naar de financiële omvang van de fraude, terwijl hier wellicht beter samen opgetrokken zou kunnen worden.

Vanuit haar regierol dient de minister van VWS het overzicht van de verschillende activiteiten te bewaken en een goede samenhang te faciliteren. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de minister van VWS een prioritering aanbrengt in de aanpak van zorgfraude door het treffen van meer preventieve maatregelen, naast de opsporingsactiviteiten. De minister heeft in haar plan van aanpak (september 2013) het belang van preventie naast opsporing ook benadrukt. Het is nu vooral zaak dat de preventieve maatregelen worden uitgewerkt door bijvoorbeeld het verduidelijken en vereenvoudigen van wet- en regelgeving. Maar bijvoorbeeld ook door te zorgen voor een goede afbakening van de begrippen *fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik* en het uitwerken van sanctiebeleid voor situaties waarbij de regels niet worden nageleefd.

De minister van VWS heeft in een [brief van 20 maart 2014](#) aangegeven de aanpak van de zorgfraude te willen versnellen en verdiepen. De minister heeft in deze brief ook een aantal preventieve maatregelen aangekondigd, zoals het invoeren van een *fraudetoets*, waarmee belangrijke wijzigingen in het bekostigingssysteem en wet- en regelgeving vooraf getoetst worden op gevoeligheid voor fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik.

19

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Zorg voor een goede afstemming van de activiteiten die plaatsvinden om de zorgfraude aan te pakken en verduidelijk en vereenvoudig de wet- en regelgeving. De recentelijk door de minister in een [brief](#) aangekondigde maatregelen bieden hiervoor een goede basis.

Reactie van de minister

De minister neemt onze aanbeveling over en zegt in haar reactie: 'Een van de redenen voor het oprichten van de directie fraudebestendige zorg is het –mede op verzoek van betrokken organisaties- voeren van de regie over het voorkomen van oneigenlijk gebruik en fraude. Hierdoor kunnen activiteiten met betrekking tot de aanpak van fraude nog beter op elkaar afgestemd worden'.

Verder zegt de minister in haar reactie: 'De vereenvoudiging en verduidelijking heeft continu de aandacht. Een recent voorbeeld hiervan is de circulaire die de Nederlandse Zorgautoriteit op 21 februari 2014 heeft uitgebracht. In deze circulaire wordt de regelgeving van de medisch specialistische zorg nader toegelicht'.

[Lees de volledige reactie op \[verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\]\(http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\)](#)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij zullen de effectiviteit van de getroffen maatregelen met belangstelling volgen.

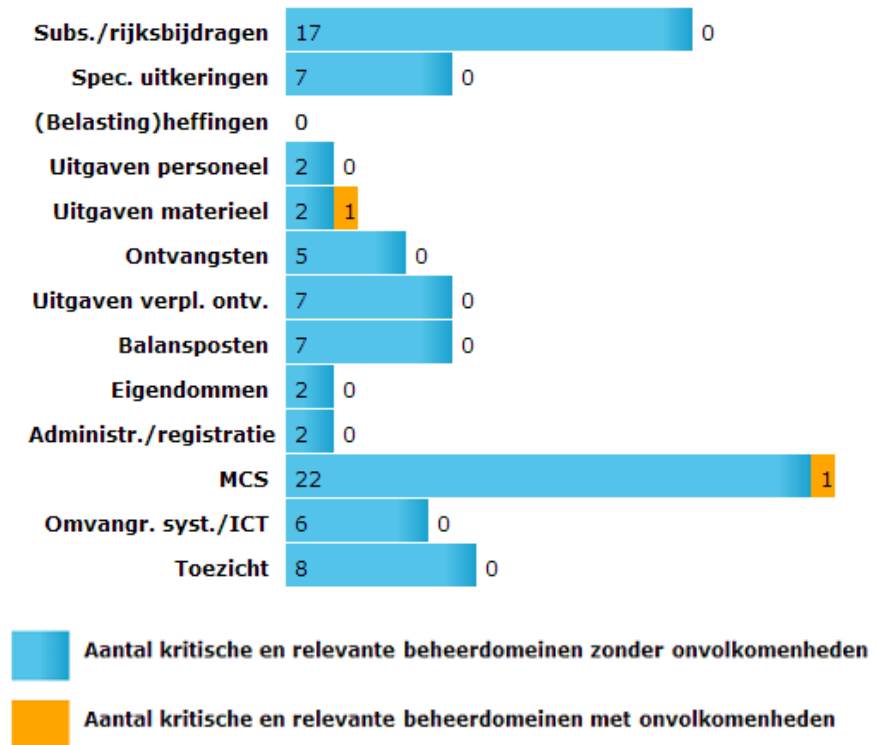
4.2 Oordeel bedrijfsvoering: 2 onvolkomenheden

Wij zijn van [oordeel](#) dat de onderzochte onderdelen van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voldoen aan de in de [CW 2001](#) gestelde eisen, met uitzondering van 2 onvolkomenheden. In 2012 constateerden wij 5 onvolkomenheden, in 2013 zijn er 3 opgelost, zie [historisch verloop](#) onvolkomenheden.

De 2 onvolkomenheden in 2013 hebben betrekking op 3 van de 90 relevante en kritische beheerdomeinen, zie onderstaande figuur.

20

Voor meer informatie zie [onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen](#).

4.2.1 Onvolkomenheid: Interne beheersing inkoopbeheer kern-departement nog niet op orde

Het kerndepartement heeft in 2013 veel inspanningen gedaan om het inkoopbeheer op orde te krijgen. Zo heeft het ministerie een nieuwe normatiek opgesteld om de processen in het inkoopbeheer beter te beheersen.

Ondanks de goede inzet van het ministerie in 2013 voldoet het inkoopbeheer nog niet aan de eisen voor een rechtmatige en doelmatige inkoop.

Het inkoopbeheer is nog niet op orde vanwege de volgende zaken:

Contractenregister nog niet volledig

Het contractenregister, waarin de belangrijkste gegevens van overeenkomsten van het kerndepartement zijn opgenomen, is nog niet volledig. De Haagse Inkoop Samenwerking (HIS) verricht de inkoop

vanaf 25.000 euro voor het kerndepartement. Voor deze inkopen is de HIS belast met het opvoeren van het contract in het contractenregister. Inkopen tot 25.000 euro vinden door het kerndepartement zelf plaats en het departement moet het contract zelf vastleggen in het contractenregister. Beide contractenregisters zijn niet volledig. Hierdoor loopt de minister van VWS het risico dat contracten niet tijdig worden aanbesteed en /of verlengd.

21

Spendanalyse te beperkt

Het kerndepartement heeft in 2013 de spendanalyse verder ontwikkeld. Tegelijkertijd geldt voor de spendanalyse dat deze zich niet over een periode van vier jaar uitstrekt, maar zich beperkt tot één jaar. Voor Europese aanbestedingen geldt dat een periode van vier jaar in ogenschouw moet worden genomen. Met behulp van de spendanalyse kan achteraf de doel- en rechtmatigheid van de inkopen worden getoetst.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Zorg ervoor dat het contractenregister op orde is en stel een adequate spendanalyse op om de grens voor Europese aanbesteding goed te kunnen bewaken.

4.2.2 Onvolkomenheid: Administratie rond screening van medewerkers nog niet op orde

Niet alle medewerkers in vertrouwensfuncties tijdig gescreend

Het Ministerie van VWS heeft het beheer van vertrouwensfuncties in 2013 nog niet op orde. Zo was nog niet voor elke medewerker op een vertrouwensfunctie de vereiste Verklaring van *Geen Bezwaar aanwezig*.

Eind 2013 was de registratie van screenings van medewerkers nog niet actueel en juist. Zo waren medewerkers van het ministerie werkzaam op een vertrouwensfunctie voordat het veiligheidsonderzoek door de AIVD was afgerond.

Vertrouwensfuncties

Om er zeker van te zijn dat mensen in vertrouwensfuncties betrouwbaar zijn, moet de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) hen screenen. Ministeries dienen volgens de Wet veiligheidsonderzoeken een actueel overzicht te hebben van de functies die gelden als vertrouwensfunctie. Medewerkers op een vertrouwensfunctie mogen pas aan het werk als de AIVD een Verklaring van Geen Bezwaar heeft afgegeven.

De administratie van screenings van medewerkers is niet actueel en juist

22

Ondanks een nieuw ingevoerde procedure per 1 november 2012 beschikte het Ministerie van VWS eind 2013 niet over een actuele, juiste en volledige administratie van personen op vertrouwensfuncties en van aangevraagde en ontvangen verklaringen. Wij constateren dat wijzigingen in functies en personele bezetting niet tijdig zijn verwerkt in de administratie.

Niet alle medewerkers in vertrouwensfuncties tijdig in bezit van een toereikende Verklaring van Geen Bezwaar

In 2013 waren medewerkers werkzaam bij het ministerie zonder dat zij een verklaring met een toereikend veiligheidsmachtigingsniveau hadden. Ook constateerden wij dat er medewerkers op een vertrouwensfunctie werkzaam waren voordat het vereiste veiligheidsonderzoek door de AIVD was afgerond.

We handhaven de onvolkomenheid en verwachten dat de minister van VWS deze op korte termijn oplost.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Zorg voor naleving van de geldende wet- en regelgeving voor het plaatsen van medewerkers op vertrouwensfuncties.

Reactie van de minister

De minister neemt de aanbeveling over en heeft de procedure voor het aanstellen van medewerkers in vertrouwensfuncties verbeterd, de administratie is in het eerste kwartaal 2014 op orde gebracht en de interne controle op bezetting en screening van vertrouwensfuncties aangescherpt.

[Lees de volledige reactie op \[verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\]\(http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\)](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij achten het van belang dat de minister er voor zorgt dat in de tussentijd voorkomen wordt dat medewerkers die nog niet gescreend zijn met gevoelige informatie of staatsgeheimen in aanraking komen.

4.2.3 Opgeloste onvolkomenheid: Langdurige problemen subsidie- beheer opgelost

23

De onvolkomenheid in het subsidiebeheer bij het cluster SG/pSG is opgelost. Het cluster SG/pSG heeft haar toezichtsrol goed opgepakt in 2013 en het subsidiebeheer van het ministerie van VWS is aantoonbaar verder verbeterd.

Onvolkomenheid subsidiebeheer nu helemaal opgelost

De onvolkomenheid voor subsidiebeheer bij het cluster SG/pSG is opgelost. Het cluster SG/pSG heeft haar toezichtsrol goed opgepakt in 2013 en het subsidiebeheer is aantoonbaar verder verbeterd. Het cluster SG/pSG vervult een centrale rol in het interne toezicht, de monitoring en het toezien op een adequate follow-up van de bevindingen.

Intern toezicht subsidiebeheer verbetert verder

FEZ heeft als concerncontroller een belangrijke rol vervuld om het interne toezicht te verbeteren. Het Expertisecentrum subsidies (ECS) beoordeelt vooraf nieuwe of gewijzigde subsidieregelingen. De kwaliteitsmetingen en de onderzoeken van de Auditdienst Rijk toetsen in voldoende mate of de beleidsdirecties het subsidiebeheer ordelijk en rechtmatig uitvoeren. Door de terugkoppeling van de bevindingen aan de beleidsdirecties is er sprake van een leereffect en kan het subsidiebeheer verder verbeteren.

Aandacht management niet laten verslappen

FEZ stelt de voortgangsrapportages subsidiebeheer op. Hierdoor is er voldoende aandacht van het management voor het subsidiebeheer. Het is van belang het interne toezicht op deze wijze voort te zetten om de aandacht voor het subsidiebeheer niet te laten verslappen.

Beleidsdirecties aan zet bij interne controle

Het interne (verscherpte) toezicht heeft goed gewerkt in het afgelopen jaar. Wel constateren we dat er bij beleidsmedewerkers soms nog onbekendheid is met de regelgeving of dat dossiervorming nog te wensen overlaat. Dat maakt duidelijk dat de beleidsdirecties er nog niet klaar voor lijken te zijn om interne controle geheel zelf in het reguliere proces goed uit te voeren. Het is raadzaam om daar naar toe te werken door de verbijzonderde interne controle langzaam af te bouwen en tegelijkertijd de beleidsdirecties die werkzaamheden zelf op te laten pakken.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

24

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Zorg voor een goede verankering van de opgedane ervaringen en werkwijze uit het verscherpte interne toezicht in de reguliere processen van het subsidiebeheer.

Reactie van de minister

De minister neemt de aanbeveling over en zet het interne toezicht in 2014 op dezelfde wijze voort. Verder zegt de minister toe de beleidsdirecties verder te zullen ondersteunen in het subsidieproces.

[Lees de volledige reactie op \[verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\]\(http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\)](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

4.2.4 Opgeloste onvolkomenheid: Problemen inkoopbeheer RIVM voortvarend opgelost

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft met grote voortvarendheid de problemen op het gebied van inkoopbeheer aangepakt door het opstellen van een verbeterplan en de uitvoering hiervan strak te bewaken. Hiermee is de onvolkomenheid opgelost in 2013. Het RIVM heeft eind 2012 een verbeterplan opgesteld met maatregelen om het inkoopbeheer te verbeteren. Het RIVM heeft de implementatie en uitvoering van de verbetermaatregelen goed opgepakt in 2013. De verbijzonderde interne controle afdeling heeft hierbij een goede rol vervuld. In de uitvoering van de inkoop blijkt dat het aantal fouten fors gedaald is. Ook de interne beheersing heeft goed gewerkt in 2013.

4.2.5 Opgeloste onvolkomenheid: Informatiebeveiliging RIVM verbeterd

Het RIVM heeft haar informatiebeveiliging verbeterd in 2013. Voor een aantal specifieke aspecten vragen wij nog aandacht.

Het RIVM is er in 2013 in geslaagd om voor het overgrote deel van de kritische informatiesystemen risicoanalyses uit te voeren en een specifiek beveiligingsplan op te stellen. Ook de beveiligingsmaatregelen zijn goed vastgelegd.

Wij vragen nog aandacht voor de volgende aspecten:

- Het RIVM heeft de evaluatie van het informatiebeveiligingsbeleid opgenomen in het kwaliteitsmanagementsysteem, maar verdere inbedding hiervan in de organisatie is wenselijk.
- Voor de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) heeft het RIVM een conceptaanpak opgesteld. Het is nu zaak dat deze tijdig wordt geïmplementeerd en uitgevoerd.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

25

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Zorg voor een structurele inbedding van de informatiebeveiliging binnen het RIVM.

Nawoord Algemene Rekenkamer

De minister gaat in haar reactie niet in op deze aanbeveling. Wij benadrukken nogmaals het belang van informatiebeveiliging bij het RIVM.

4.2.6 Aandachtspunt: Informatiebeveiliging kerndepartement verbeterd, specifieke aandacht blijft nodig

Het kerndepartement heeft in 2013 goede stappen gezet om het niveau van de informatiebeveiliging verder te verbeteren. Wel is aandacht nodig op een aantal specifieke onderdelen.

Het Ministerie van VWS heeft goede resultaten geboekt bij het opstellen van risicoanalyses en beveiligingsmaatregelen voor de informatiesystemen.

Wij vragen nog aandacht voor het volgende:

- een controle op de werking van de getroffen beveiligingsmaatregelen om vast te stellen of deze afdoende zijn en waar nodig bij te stellen;
- voor de implementatie van het rijksbreed afgesproken basisbeveiligingsniveau van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) heeft het kerndepartement een plan van aanpak opgesteld. Het is nu zaak dat deze tijdig wordt geïmplementeerd en uitgevoerd.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Ga periodiek na of de getroffen beveiligingsmaatregelen afdoende zijn en stel het beleid waar nodig bij.

Nawoord Algemene Rekenkamer

De minister gaat in haar reactie niet in op deze aanbeveling. Wij benadrukken nogmaals het belang van informatiebeveiliging bij het kerndepartement.

4.2.7 Aandachtspunt: Aanpak PGB-fraude gestart, maar nog een lange weg te gaan

In december 2012 heeft de staatssecretaris van VWS een plan van aanpak opgesteld om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) met het persoonsgebonden budget (PGB) tegen te gaan. Jaarlijks gaat er ongeveer 2,8 miljard euro om in de PGB-regeling. Het PGB kan bijvoor-

beeld ingezet worden voor begeleiding en persoonlijke verzorging. Hoewel er veel inspanningen zijn verricht, constateren wij dat het PGB nog niet fraudebestendig is.

26

Financiering en volume PGB

Zowel in kosten als in aantal personen is het PGB sinds 1996 sterk gestegen. Het budget is gestegen van circa 45 miljoen euro in 1996 naar 2,8 miljard euro in 2013. Het aantal PGB-houders is gestegen van ongeveer 5.400 in 1996 naar ongeveer 125.000 in 2013. Het PGB wordt in de AWBZ bekostigd uit het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten (AFBZ). Dit Fonds wordt bekostigd via premiebijdragen, eigen bijdragen en Rijksbijdragen. Het jaarlijkse tekort van het Fonds wordt bekostigd via een lening van het Rijk aan het AFBZ.

Meer focus nodig ter voorkoming van fraude

De opsporing en vervolging van PGB-fraude is belangrijk, maar kost relatief veel tijd en geld. Zo besteedt de iSZW (Inspectie SZW) gemiddeld 4.000 uur per PGB-fraudezaak. De minister van VWS heeft voor de opsporing van PGB-fraude voor 2013 en 2014 in totaal 30 miljoen euro beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt voor 2014 5 miljoen euro en vanaf 2015 10 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor de bestrijding van zorgfraude, breder dan alleen het PGB. Uit onderzoeken (NZa, 2014, ZN, PGB) blijkt dat de omvang van fraude zeer beperkt of moeilijk is vast te stellen. Zo geeft de NZa aan dat voor het PGB in 2012 1,6 miljoen euro aan bewezen fraude is vastgesteld. Onderzoek betrof echter slechts 0,08% van het totale budget van PGB's. Wat de financiële omvang van de fraude voor het gehele PGB is, is niet duidelijk.

Wij vinden dat er beter prioriteit gegeven kan worden aan het treffen van preventieve maatregelen om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik met PGB's tegen te gaan.

Met het oog op de wettelijke verankering van het PGB in de Jeugdwet, de Wmo, de Zvw en de Wlz is het zeer belangrijk dat het PGB fraudebestendiger wordt en risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik tijdig worden ondervangen.

Regeling onvoldoende uitvoerbaar

Het verankeren van weigeringsgronden in de PGB-regeling is slechts in zeer beperkte mate gelukt. De weigeringsgronden in de regeling zijn niet eenduidig en houden juridisch vaak geen stand. Hierdoor hebben zorgkantoren weinig houvast bij het weigeren van een PGB. Van een toekomstige cliënt wordt bijvoorbeeld verwacht dat hij zich 'voldoende' heeft georiënteerd op een alternatief voor het PGB, namelijk het verkrijgen van

passende zorg door zorgaanbieders die onder contract staan bij het zorgkantoor. In de regeling is echter niet verder uitgewerkt wat wordt bedoeld met 'voldoende' oriëntatie. Hierdoor is het voor een zorgkantoor lastig te onderbouwen dat een cliënt zich 'onvoldoende' heeft georiënteerd. Het weigeren van een PGB op deze grondslag is daardoor juridisch moeilijk hard te maken.

27

In de praktijk betekent dit dat zorgkantoren een eigen invulling zullen geven aan het weigeren van een PGB wat tot willekeur kan leiden. Naast de weigeringsgronden zien wij meer elementen in de regeling die onduidelijk gedefinieerd zijn en te veel ruimte voor interpretatie bieden. De invulling van dagbesteding is hiervan een voorbeeld. De wet- en regelgeving biedt hiervoor veel ruimte (allerhande activiteiten passen hier vrij snel in). In de praktijk leidt dit tot verschillende en soms discutabele manieren van invulling. Dit levert ook problemen op bij de afbakening van fraude en misbruik.

Om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan vinden wij het belangrijk dat bepalingen in de wet- en regelgeving eenduidig en voldoende uitvoerbaar worden opgesteld.

Gecoördineerde voorlichting ontbreekt

Verschillende partijen geven voorlichting over het PGB. Dit wordt beperkt onderling afgestemd. Het is bovendien onduidelijk of alle mensen met een PGB bereikt worden. Zo is de voorlichting nu vooral gericht op nieuwe cliënten en niet op bestaande PGB budgethouders. In verband met de grote wijzigingen in de regeling (bijvoorbeeld met de invoering van trekkingsrechten) is het van belang dat deze mensen goed voorgelicht worden.

Controle op zorggebruik is en blijft belangrijk

De minister van VWS heeft in 2013 een grote stap voorwaarts gezet bij het intensiveren van het controlebeleid rond het PGB. Echter, de invoering van de trekkingsrechten ondervangt niet de noodzaak van intensieve controle op gepast zorggebruik en de daadwerkelijke levering van de zorg. Ook met de nu aangepaste PGB-regeling blijven belangrijke controletaken op juist zorggebruik bij de zorgkantoren liggen. De vraag is of zorgkantoren met de aangepaste regeling, die in een aantal gevallen nog onvoldoende handvatten biedt, voldoende geëquipeerd zijn om deze controles goed uit te voeren.

De huisbezoeken en de controles van de iSZW zijn goede maatregelen om misbruik en oneigenlijk gebruik en fraude tegen te gaan. Wel vinden wij het belangrijk dat de rapportages van de huisbezoeken op tijd verschijnen en dat follow-up wordt gegeven aan de signalen die voort-

komen uit de huisbezoeken en de fraudeonderzoeken. Wij constateren dat dit nu nog onvoldoende gebeurt.

28

Invoering trekkingsrechten vraagt aandacht

Trekkingsrechten beperken het financiële risico van PGB's doordat mensen met een PGB het budget niet meer rechtstreeks op hun bankrekening ontvangen. Verschillende partijen zijn betrokken bij de invoering van trekkingsrechten. Door het ontbreken van een strakke regie is echter sprake geweest van moeizame en trage besluitvorming over de invoering hiervan. De invoering van trekkingsrechten heeft inmiddels een jaar vertraging opgelopen. Dat is een onwenselijke situatie omdat de financiële risico's hierdoor onnodig hoog blijven. Het vraagt nog de nodige inspanningen en coördinatie van het Ministerie van VWS om de invoering per 1 januari 2015 te laten slagen.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbevelingen aan de minister van VWS zijn:

- Leg de nadruk op preventieve maatregelen om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik met PGB's te voorkomen door het verduidelijken van wet- en regelgeving en afdoende voorlichting te geven;
- Blijf toezien op een juiste uitvoering van controles op gepast zorggebruik en de daadwerkelijke levering van zorg. Hierop moet intensief gecontroleerd blijven worden, ook na invoering van de trekkingsrechten.

Reactie van de minister

De minister zegt in haar reactie: 'Het Ministerie van VWS herkent de analyse van de Algemene Rekenkamer van de aanpak van fraude en oneigenlijk gebruik van het PGB. Er zijn eerste goede stappen gezet, meer is nodig. Door meer weigeringsgronden en een uniforme concretisering daarvan wordt oneigenlijk gebruik aan de voorkant en enige willekeur van toepassing voorkomen. De juridische verankering van weigeringsgronden blijkt echter geen sinecure. Met partijen wordt een traject in gang gezet om de toegang tot het PGB in brede zin aan te scherpen. Weigeringsgronden zijn een voorname focus'.

Over onze aanbeveling voor afdoende voorlichting zegt de minister dat de bestaande budgethouders voorlichting ontvangen via het CIZ en de SVB. De minister geeft aan dat budgethouders ook terecht kunnen bij Per Saldo (belangenvereniging voor PGB-houders) en hun zorgkantoor. Verder zegt de minister: 'Met de transitie is het van belang om informatie en voorlichting goed te organiseren. Dat zal ook gebeuren'.

Over onze aanbeveling over het toezien op de juiste controle en de invoering van trekkingsrechten zegt de minister: 'Het Ministerie van VWS heeft de regie op het trekkingsrecht inmiddels stevig opgepakt. De noodzaak tot uniformering van beleid en richtlijnen rond dagbesteding binnen het PGB wordt met partijen verkend. Ook bij trekkingsrecht blijft intensieve controle nodig'.

29

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

De minister onderkent dat er meer nodig is om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik van PGB's aan te pakken. De maatregelen die de minister in haar reactie benoemt passen hier goed in.

Om de invoering van de trekkingsrechten goed te laten verlopen is de in de regeling bepaalde datum van 1 juli 2014 van cruciaal belang, aangezien de zorgkantoren dan hun administratieve systemen hierop aangepast moeten hebben.

Het voornemen van het kabinet is dat het PGB per 1 januari 2015 beschikbaar wordt gesteld via de Wmo 2015, Zvw, Jeugdwet en Wlz. Dit versterkt de urgentie van het oplossen van de geconstateerde knelpunten. Voor de Wmo2015 en de Jeugdwet, die door gemeenten zullen worden uitgevoerd, is het van belang dat de minister aangeeft hoe bijvoorbeeld de invulling van de weigeringsgronden zal neerslaan in de wet- en regelgeving. Verder vinden wij het van belang dat de minister aangeeft op welke wijze de voorlichting aan PGB-houders en de informatievoorziening, met het oog op de voorgenomen transitie, georganiseerd zal worden.

4.2.8 Aandachtspunt: Zorgaanbieders die te hoog indiceren lopen geringe risico's

Instellingen voor de langdurige zorg die te hoge indicaties voor zorg afgeven krijgen in toenemende mate sancties opgelegd in 2013. Zo kan bijvoorbeeld het mandaat voor het afgeven van indicaties worden ingetrokken. Tegelijkertijd constateren wij dat instellingen die doelbewust meer zorg indiceren dan noodzakelijk, beperkt (financiële) risico's lopen. Zo blijkt dat frauduleus handelen in de praktijk moeilijk aantoonbaar is en worden geen boetes opgelegd.

Sancties zijn in 2013 meer uitgedeeld

Wanneer het CIZ te hoge indicaties voor zorg constateert kan het een beperkt aantal sancties inzetten. Zo kan het CIZ het mandaatrecht van de zorgaanbieder intrekken en overgaan tot ambtshalve herindiceringen.

In 2013 zijn deze sanctiemogelijkheden beduidend meer uitgedeeld dan in 2012 als gevolg van de aanvullende maatregelen die de staatssecretaris van VWS in 2013 heeft getroffen.

30

Preventieve werking sancties beperkt

Met de bestaande sanctiemogelijkheden, volgen voor instellingen die doelbewust te hoge indicaties afgeven, geen boetes. Dit is opmerkelijk omdat de financiële baten voor de instelling reëel zijn. Cliënten krijgen namelijk meer zorg en de instelling vergroot haar aanspraak op het AWBZ budget van het volgende jaar. In de praktijk blijven de consequenties voor deze instellingen vooralsnog beperkt tot het afnemen van het mandaatrecht en herindicaties door het CIZ.

Effectiviteit aanvullende controlemaatregelen discutabel

De staatssecretaris van VWS heeft aangegeven [brief Tweede Kamer](#) het aantal controles op gemandateerde indicatiestellingen te zullen verhogen. Uit onderzoek in opdracht van het CIZ komt echter naar voren dat er twijfels bestaan over de effectiviteit van deze maatregel voor de Standaard Indicatie Protocollen (SIPs), welke 63% vormen. Zo vinden deze controles achteraf plaats waardoor een indicatiestelling niet tijdig kan worden aangepast.

Te hoge indiceringen worden opgespoord, maar fraude is moeilijk aantoonbaar

De maatregelen van de staatssecretaris zorgen ervoor dat zorgaanbieders die te hoog indiceren actief worden opgespoord. De consequenties zijn een ambtshalve herindicatie en eventueel intrekking van het mandaatrecht van de zorgaanbieder. Het aanpakken van instellingen die doelbewust te hoge indicaties afgeven blijkt in de praktijk lastig omdat frauduleus handelen moeilijk aangetoond kan worden.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Wij bevelen de minister van VWS aan om in overleg te treden met het CIZ en te bepalen of het huidige toetsingspercentage voor de SIPs gehandhaafd dient te worden.

Reactie van de minister

De minister neemt onze aanbeveling over.

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

4.2.9 Aandachtspunt: Betere informatie nodig over uitvoering indicatiestellingen

31

De minister van VWS is de toezegging in het verantwoordingsonderzoek over 2012, om informatie over de kwaliteit van de afgegeven indicatiestellingen te verbeteren, niet nagekomen in 2013.

Om het CIZ beter aan te sturen heeft de minister van VWS vorig jaar toegezegd dat zij in 2013:

- tijdig op de hoogte zou zijn over de kwaliteit van de indicatiestellingen;
- de definitie van "juist besluit", de maatstaf voor goede indicatiestellingen, verder zou ontwikkelen.

Ondanks bovenstaande toezeggingen hebben wij geconstateerd dat de informatievoorziening van het CIZ aan VWS over de kwaliteit van de indicatiestelling in 2013 niet verder is verbeterd. Door de voorbereidingen die het Ministerie van VWS en het CIZ hebben getroffen voor de Hervorming Langdurige Zorg is er geen aandacht besteed aan het verhogen van het aantal "juiste besluiten" en aan het verder uitwerken van de definitie voor "juist besluit". De echte verbeterslag verwacht VWS in het jaar na de hervorming van de Langdurige Zorg.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Onze aanbeveling aan de minister van VWS is:

Leg de gewenste verbeteringen voor het monitoren van de kwaliteit van de indicatiestellingen tijdig vast in de subsidiebeschikking van het CIZ.

Reactie van de minister

De minister neemt onze aanbeveling over en geeft aan dat 2014 het laatste jaar is dat er sprake is van een instellingssubsidie voor het CIZ. De minister geeft verder aan: 'Ook in de toekomstige bekostiging van het CIZ zal de minister van VWS onverkort aandacht blijven besteden aan de manier waarop over de kwaliteit van de indicatiestelling wordt gerapporteerd en hoe die feitelijk in de uitvoering kan worden verbeterd'.

De minister wijst verder in haar reactie op de transitie die CIZ momenteel doormaakt als gevolg van de hervorming van de langdurige zorg. De minister zegt: 'Ook gedurende die operatie hecht het Ministerie van VWS aan een kwalitatief hoogwaardige indicatiestelling. Daarom is kwaliteit van de indicatiestelling één van de onderwerpen waarop kritische procesindicatoren zijn ontwikkeld ten behoeve van een transitie-monitor'.

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

32

4.2.10 Aandachtspunt: Late gegevensaanlevering door zorgkantoren blijft onbestraft

Het CAK int de eigen bijdrage van burgers die zorg met verblijf ontvangen in een AWBZ-instelling. Net als in 2012 leveren zorgkantoren in 2013 informatie over de aanvang en beëindiging van deze zorg te laat aan bij het CAK waardoor het risico bestaat dat cliënten te laat met inningen worden geconfronteerd. De minister van VWS heeft de zorgkantoren hiervoor in 2013 ten onrechte geen sancties opgelegd.

Sinds 1 januari 2013 beschikt het Ministerie van VWS formeel over een sanctiebevoegdheid. Deze bevoegdheid is onderdeel van de wijziging van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en enkele andere [wetten](#). Wij constateren dat de minister van VWS het sanctiebeleid niet heeft uitgewerkt. Hierdoor had de minister in 2013 geen middel om betere gegevensaanlevering van zorgkantoren af te dwingen.

De gegevensaanlevering is sinds 2012 niet verbeterd en het CAK is niet in staat gebleken om via relatiebeheer het aanlevergedrag van zorgkantoren te verbeteren. Wij vinden het daarom belangrijk dat de minister van VWS het sanctiebeleid toepast om te zorgen dat gegevensaanlevering alsnog wordt verbeterd.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Wij bevelen de minister van VWS aan om te zorgen voor een nadere invulling en toepassing van het sanctiebeleid in 2014.

Reactie van de minister

De minister zegt in haar reactie: 'Het Ministerie van VWS is van oordeel dat de gegevensaanlevering voldoet. Er zijn geen signalen dat er knelpunten in de gegevensaanlevering zijn die leiden tot problemen voor verzekerden'. De minister geeft aan dat het door ons genoemde risico dat cliënten te laat met inningen voor de eigenbijdrage worden geconfronteerd zich niet heeft voorgedaan.

De minister wijst in haar reactie op de bestaande escalatiemogelijkheden bij het CAK om de gegevensaanlevering te verbeteren en geeft aan dat de sanctiebepaling die nu in de AWBZ is opgenomen een "kan"-bepaling is en 'is bedoeld als stok achter de deur om in te gaan zetten als dat echt nodig is'.

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij zien dat de minister aangeeft dat het door ons genoemde risico, dat cliënten te laat met inningen voor de eigenbijdrage worden geconfronteerd, zich niet heeft voorgedaan.

Desondanks vinden wij het belangrijk dat de minister het sanctiebeleid uitwerkt, zie toezegging minister naar aanleiding van ons [verantwoordingsonderzoek 2012](#), en de tijdige gegevensaanlevering door zorgkantoren goed blijft monitoren. In het onverhoopte geval dat het risico zich in de toekomst weer voordoet, kan de minister dan adequate maatregelen treffen.

4.2.11 Aandachtspunt: Versterking financieel beheer Zorgverzekeringskantoor Bonaire nodig

De minister van VWS verstrekt via het Zorgverzekeringskantoor middelen voor het uitvoeren van de zorgregelgeving aan de [eilandgebieden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba \(BES-eilanden\)](#). Het Zorgverzekeringskantoor is onderdeel van het Ministerie van VWS en gevestigd op Bonaire. In 2013 verstrekten de minister van VWS 92,5 miljoen euro aan zorgkosten voor Caribisch Nederland (88 miljoen euro aan zorg en welzijn en 4,5 miljoen euro aan jeugdzorg).

In 2013 is de verantwoording van het Zorgverzekeringskantoor (ZVK) over 2011 bij VWS ingediend. Deze verantwoording was door een extern accountantskantoor voorzien van een controleverklaring met een oordeelonthouding. Hierdoor is niet vast te stellen of de uitgaven van het ZVK in 2011 volgens de regels zijn verlopen. Mede daardoor bestaat er geen zekerheid over een bedrag van 58,6 miljoen euro dat in 2013 is verwerkt in de [verantwoording van het Ministerie van VWS](#) bij [artikel 4 'Zorgbreed beleid'](#).

Om het financieel beheer van het ZVK te versterken heeft de minister van VWS het ZVK verzocht een plan van aanpak ter verbetering op te stellen. Het ZVK is bezig met de implementatie van de verbeteringen. Het ZVK kan niet alle problemen zelf oplossen vanwege de afhankelijkheid van derden. De minister van VWS werkt daarom samen met de minister van BZK en de besturen van de eilanden om de bevolkingsadministratie op orde te brengen. Ook wordt overlegd met zorgaanbieders op de eilanden om ervoor te zorgen dat hun verantwoordingsinformatie aan de eisen van het ministerie voldoet.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

34

Wij bevelen de minister van VWS aan om bij de staatkundige evaluatie in 2015 in elk geval terug te blikken op de verbeteringen van:

- de uitvoerbaarheid van de wet- en regelgeving;
- de kwaliteit van de bevolkingsadministratie.

Reactie van de minister

De minister geeft aan onze aanbevelingen grotendeels te onderschrijven en zegt in haar reactie: 'De opzet en reikwijdte van de evaluatie is nog onderwerp van overleg, onder andere met de openbare lichamen. Wet- en regelgeving zullen waarschijnlijk in bredere zin deel gaan uitmaken van de evaluatie'.

Over de kwaliteit van de bevolkingsadministratie zegt de minister: 'In het in uitvoering zijnde actieplan dat moet leiden tot een aanzienlijke verbetering van het financieel beheer bij het Zorgverzekeringskantoor wordt veel aandacht besteed aan de verbetering van de kwaliteit van de bevolkingsadministratie. Het Zorgverzekeringskantoor start per 1 mei 2014 met een kwaliteitstoets van de verzekerdenadministratie aan de hand van de gegevens uit de bevolkingsadministratie. De planning is dat het Zorgverzekeringskantoor na de uitkomsten van deze kwaliteitstoets maandelijks gebruik gaat maken van de updates van de bevolkingsadministratie'.

[Lees de volledige reactie op \[verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\]\(http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\)](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij zullen de invulling van de getroffen maatregelen met belangstelling volgen.

4.3 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering: niet geheel deugdelijk tot stand gekomen en/of voldoet niet geheel aan verslaggevingsvoorschriften

Wij zijn van [oordeel](#) dat de informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op [deugdelijke wijze](#) tot stand is gekomen en voldoet aan de [verslaggevingsvoorschriften](#), met uitzondering van 1 onderdeel.

Fouten en onzekerheden in de deugdelijke weergave:

Overschrijding artikeltolerantie niet juist opgenomen

In de bedrijfsvoeringsparagraaf is de overschrijding op artikel 4 'Zorgbreed beleid' in euro's en het percentage van de overschrijding

opgenomen. De Rijksbegrotingsvoorschriften schrijven voor dat ook de rapporteringstolerantie in euro en procentpunten ten opzichte van de betreffende rapporteringstolerantie moet worden opgenomen. In de bedrijfsvoeringsparagraaf is de norm van de rapporteringstolerantie (25 miljoen euro) niet vermeld. Daarnaast is het bedrag dat in de bedrijfsvoeringsparagraaf als onzeker is aangemerkt niet op een juiste wijze afgerond.

Fouten en onzekerheden in de deugdelijke weergave: Eerste stap gezet in het geven van informatie over het fraudebeleid

In het onderdeel 'financieel- en materieel beheer' van de bedrijfsvoeringsparagraaf moet expliciet aandacht worden besteed aan de onderkende frauderisico's en de maatregelen die zijn of worden ingezet om deze risico's te beheersen. Dit naar aanleiding van een verzoek van de Tweede Kamer tijdens het verantwoordingsdebat 2012 en de toezeggingen van de minister-president en de minister van Financiën. De toezeggingen zijn breed en betreffen interne en externe fraude. Verder zijn er geen harde normen waaraan de paragraaf moet voldoen. De fraudeparagraaf van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport kan nog aan informatiewaarde winnen door de interne frauderisico's te beschrijven ten aanzien van inkopen en personeel en daarnaast de externe frauderisico's ten aanzien van subsidiegelden, zoals bij het PGB, te benoemen.

4.4 Historisch verloop onvolkomenheden VWS

Verloop onvolkomenheden Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2011-2013

	2011	2012	2013
Vertrouwensfuncties kerndepartement		onvolkomenheid →	onvolkomenheid →
Inkoopbeheer kerndepartement	onvolkomenheid →	onvolkomenheid →	onvolkomenheid →
Subsidiebeheer cluster SG/pSG	onvolkomenheid →	onvolkomenheid →	opgelost →
Inkoopbeheer RIVM	onvolkomenheid →	onvolkomenheid →	opgelost →
Informatiebeveiliging RIVM	onvolkomenheid →	onvolkomenheid →	opgelost →
Toezicht op kwaliteit indicatiestellingen CIZ	onvolkomenheid →	opgelost →	
Subsidiebeheer DG V	onvolkomenheid →	opgelost →	
Subsidiebeheer DG CZ	onvolkomenheid →	opgelost →	
Subsidiebeheer DG LZ	onvolkomenheid →	opgelost →	
Informatiebeveiliging kerndepartement	onvolkomenheid →	opgelost →	
Informatiebeveiliging aCBG	onvolkomenheid →	opgelost →	

4.5 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen VWS

Wij onderscheiden relevante en [kritische beheerdomeinen](#) in de bedrijfsvoering van ministeries. Bij het Ministerie van VWS zijn dat er 90. In 2 van de 66 relevante en in 1 van de 24 kritische beheerdomeinen hebben wij in 2013 onvolkomenheden geconstateerd.

Op het [overzicht bedrijfsvoering](#) is te zien wat de relevante en kritische beheerdomeinen zijn en waar de onvolkomenheden zitten.

Overzicht bedrijfsvoering 2013 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI)

Elementen bedrijfsvoering

Directoraten-generaal/clusters	Opzet en beheer overdrachtsuitgaven en -ontvangsten		Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten		Financiële administratie (registratie)	Materieelbeheer		Interne organisatie	Toezicht	Totalen		
	Opzet en beheer overdrachtsuitgaven en -ontvangsten	Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten	Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten	Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten		Materieelbeheer	Materieelbeheer					
	Specifieke uitkeringen	Beleidsuitkeringen	Ligaven personeel	Ligaven materieel	Overige beleidsuitgaven	Beheer eigendommen	Administratie/registratie	Managementcontrolestelsel	Uitvoersystemen/ICT	(toezicht) eerdere/aanstaande wijzig	Totaal aantal relevante beheerdomains	Totaal aantal kritische beheerdomains
Cluster SG / pSG (11)												
Algemene leiding/ bestuursraad											1	2
Organisatie Bedrijfsvoering en Personeel											7	2
Financieel Economische Zaken											7	4
Internationale Zaken											1	-
Wetgeving en Juridische Zaken											1	2
Bestuurlijk en Politieke Zaken											-	-
Sociaal Cultureel Planbureau											2	-
Inspectie Gezondheidszorg											2	-
Inspectie Jeugdzorg											-	-
Communicatie											-	-
Tijdelijke projectdirectie Anthonie van Leeuwenhoek terrain											-	-
DG Volksgezondheid (5)											3	1
Publieke Gezondheid											2	1
Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie											2	1
Sport											1	2
Jeugd											-	-
Secretariaten											-	-
DG Curatieve Zorg (3)											2	1
Curatieve Zorg											1	1
Geneesmiddelen en Medische Technologie											1	1
Markt en Consument											1	1

Elementen bedrijfsvoering	Opzet en beheer overdrachtsuitgaven en -ontvangsten		Opzet en beheer transactie uitgaven en -ontvangsten		Financiële administratie (registratie)		Interne organisatie		Materieelbeheer		Toezicht		Totalen
	Subsidies / bijdragen	Belastingverlagingen	Uitgaven personeel	Uitgaven materieel	Onvragen	Verplichtingen, ontvangsten en uitgaven	Beheer eigendommen	Administratieve registratie	Managementcontrolestelsel	Uitvoeringssystemen/CT	(Recht) relaties/aansluiting veld	Totaal aantal relevante beheerders	
DG Langdurige Zorg (4)													
Langdurige Zorg	3	3	2	4	5	7	7	7	7	7	7	2	1
Zorgverzekeringen												2	1
Macro-Economische Vraagstukken en Arbeidsmarkt												2	1
Maatschappelijke Ondersteuning												1	1
Baten-lastenagentschappen												2	1
aCBG												4	1
ClBG												6	-
RIVM												8	1
Rijksinstelling voor gesloten jeugtzorg Almata												3	-
Rijksinstelling voor gesloten jeugtzorg De Lindenhorst												3	-
Totaal aantal relevante cellen	3	3	2	4	5	7	7	7	7	7	7	66	
Totaal aantal kritische cellen	14	4	-	-	-	-	-	2	3	1	24		

5 Financiële informatie Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

39

5.1 Transitiebedragen ziekenhuizen zijn onzeker

Ziekenhuizen konden in 2013 een aanvraag voor een transitiebedrag indienen bij de NZa. De nu voorlopig toegekende transitiebedragen van circa 268 miljoen euro zijn onzeker vanwege het ontbreken van juiste en volledige gegevens over de omzet van ziekenhuizen. De bekostiging van ziekenhuiszorg (ruim 22 miljard euro - *Financieel Beeld Zorg* 2013) is in 2012 ingrijpend gewijzigd door de overgang naar prestatiebekostiging. Om de financiële risico's voor ziekenhuizen in de overgangsfase te beperken, heeft de minister van VWS in 2012 een financiële regeling (transitiebedrag) voor ziekenhuizen ingevoerd.

Voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie

Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal 358,7 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 5, 8, 9 en 10. Het bedrag aan uitgaven omvat in totaal 733,7 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 8 en 9. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij onze oordelen over de financiële informatie mogelijk herzien.

Bevindingen

Onzekerheid omzet en jaarrekening

Een belangrijke oorzaak voor de onzekerheid in de transitiebedragen is dat accountants de juistheid en volledigheid van de omzet van de ziekenhuizen niet kunnen vaststellen vanwege onduidelijkheden over declaratie- en registratieregels. Om de transitiebedragen te kunnen vaststellen zijn correcte cijfers over de omzet nodig. De omzetcijfers van ziekenhuizen over 2012 waren voorzien van een controleverklaring met beperking. Het is op dit moment niet duidelijk of en op welke termijn de transitiebedragen definitief vastgesteld kunnen worden. In de [NBA-alert](#) die op 21 maart 2014 is uitgebracht blijkt namelijk dat accountants ook bij de aanvragen voor definitieve transitiebedragen mogelijk geen

goedkeurende verklaring kunnen afgeven.

40

Ook in [hoofdstuk 2](#) gaan wij nader in op de problemen bij de controle van jaarrekeningen van ziekenhuizen.

Onzekerheid transitiebedrag

De huidige onzekerheden in de controle van de jaarrekening en de omzetverantwoording van ziekenhuizen, werken door in de vaststelling van de transitiebedragen. De eind 2013 en deels begin 2014 voorlopig toegekende transitiebedragen aan ziekenhuizen van 268 miljoen euro zijn hierdoor onzeker, volgens een [rapport van de NZa](#). Ziekenhuizen blijven hierdoor in onzekerheid over het transitiebedrag en kunnen als gevolg hiervan liquiditeitsproblemen ondervinden. De onzekerheid in de transitiebedragen werkt uiteindelijk ook door in het zorgverzekeringsfonds, aangezien de transitiebedragen hieruit verstrekt worden.

Transitiemodel in potentie gevoelig voor misbruik en oneigenlijk gebruik

Naast de onzekerheid over de omzetverantwoording bestaan er risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik in het transitiemodel. Dit blijkt uit de uitkomsten van een onderzoek van de NZa en uit een [onderzoek van een door Zorgverzekeraars Nederland ingestelde onderzoekscommissie](#). In juli 2012 heeft de NZa op verzoek van de minister van VWS een evaluatie uitgevoerd van het transitiemodel. In deze evaluatie concludeert de NZa onder andere dat het transitiemodel de mogelijkheid biedt om financieel voordeel na te streven.

Ook de commissie-Voetelink wijst op verschillende risico's op het beïnvloeden van de hoogte van het schaduwbudget en adviseert aanvullend onderzoek om na te gaan of deze risico's ook daadwerkelijk optreden bij het vaststellen van de transitiebedragen.

Wij constateren dat de bestaande risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik voldoende in beeld zijn en dat het nu vooral zaak is om deze risico's tijdig te ondervangen wanneer deze zich manifesteren in het proces van de definitieve vaststelling van transitiebedragen.

Kwaliteit gegevensaanlevering in de keten

Om de transitiebedragen te kunnen vaststellen is de NZa voor een belangrijk deel afhankelijk van de beoordeling van de accountants en de zorgverzekeraars. Voor een deel kan de NZa zelf geen inhoudelijke controles uitvoeren op de juistheid van opgevoerde posten. Een voorbeeld hiervan is de opgaaf van het aantal medisch specialisten binnen een ziekenhuis. Voor dergelijke posten steunt de NZa op de controles van de accountant en de zorgverzekeraar.

Wij constateren dat de kwaliteit van de aangeleverde gegevens voor de aanvragen voor transitiebedragen in een aantal gevallen onvoldoende was. Wij vinden het van belang dat de gegevensaanlevering juist en volledig is en vragen hiervoor aandacht in het verder verloop van het (definitieve) toekenningsproces.

41

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Wij bevelen de minister van VWS aan om de problemen met declaratie- en registratieregels en gegevensaanlevering spoedig op te lossen zodat de transitiebedragen op juiste wijze kunnen worden vastgesteld.

Reactie van de minister

De minister geeft aan in gesprek te zijn met alle betrokken veldpartijen over de onzekerheden in de jaarrekeningen en transitiebedragen van ziekenhuizen en zegt in haar reactie: 'Er zijn concrete acties ondernomen om de belangrijkste verantwoordingsissues over 2013 op te lossen. Zo is de Handreiking omzetverantwoording 2013 opgesteld en heeft de NZa met de circulaire van 21 februari op de voor partijen belangrijkste resterende issues in de regelgeving helderheid verschaft'.

De minister geeft ook aan in overleg te zijn met de betrokken veldpartijen om aanvullende acties te ondernemen en dat zij de Tweede kamer hierover op korte termijn per brief zal informeren. Voor het verbeteren van het declaratie- en verantwoordingsproces heeft de minister afspraken gemaakt met de betrokken veldpartijen. Deze worden momenteel nader uitgewerkt.

[Lees de volledige reactie op \[verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\]\(http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl\)](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij waarderen het dat de minister verschillende maatregelen in gang heeft gezet. Het terugdringen van de complexiteit van het financieel stelsel bij ziekenhuizen is belangrijk om over 2013 en latere jaren zekerheid te verkrijgen over de besteding van de zorggelden. Datzelfde geldt overigens ook voor de curatieve-GGZ-instellingen.

5.2 Financiële informatie zorgtoeslag verdeeld over verschillende verantwoordingen

Voor een goed inzicht in de financiële gegevens over de zorgtoeslag zijn twee jaarverslagen nodig. De uitgaven worden verantwoord in de begroting van het Ministerie van VWS en de voorschotten in de saldi-

balans van het Ministerie van Financiën. Dit is het gevolg van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de minister van VWS, die verantwoordelijk is voor het beleid, en de minister van Financiën die verantwoordelijk is voor de uitvoering. De omvang van de afgerkende zorgtoeslagen is niet expliciet zichtbaar gemaakt in de toelichting op de saldi-balans van het Ministerie van Financiën.

42

Voor onze oordeelsvorming over geconstateerde fouten en onzekerheden hebben wij daarom aanvullende informatie verzameld bij de Auditdienst Rijk. Wij hebben vastgesteld dat de geconstateerde fouten en onzekerheden een positief oordeel niet in de weg staan.

De gerealiseerde uitgaven voor de zorgtoeslag bedragen 5,6 miljard euro. Er is sprake van een foutbedrag van 25,8 miljoen euro. Er zijn geen onzekerheden geconstateerd. De fouten zijn het gevolg van het ten onrechte niet meenemen van een toeslagpartner en het niet verwerken van een gewijzigd inkomen door de Belastingdienst.

Naast uitgaven is er in 2013 voor een bedrag van 3,2 miljard euro aan voorschotten zorgtoeslag vastgesteld waarin fouten en onzekerheden zijn geconstateerd. Het foutbedrag bedraagt (meest waarschijnlijke fout) 59,5 miljoen euro. Er zijn geen onzekerheden geconstateerd. De fouten zijn het gevolg van een te laat ingediende aanvraag over het gehele toeslagjaar, het niet meenemen van een toeslagpartner, het onverzekerd zijn van de partner voor een gedeelte van het jaar en afrondingsverschillen.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

Wij bevelen de minister van VWS (in afstemming met de minister van Financiën) aan een volledig beeld te geven van de [financiële informatie over de zorgtoeslag](#) door deze informatie volledig in één verantwoording op te nemen en/of een duidelijke verwijzing op te nemen naar de andere verantwoording.

Reactie van de minister

De minister geeft in haar reactie aan onze aanbeveling niet over te nemen en zegt: 'Het Ministerie van VWS heeft aan de Tweede Kamer aangegeven bereid te zijn zoveel mogelijk tegemoet te komen aan een eventueel aanvullende informatiebehoefte van het parlement. Daarbij worden de Rijksbegrotingsvoorschriften en andere Rijksbrede afspraken over de presentatie van financiële gegevens in acht genomen. Ook de verantwoording van andere toeslagen wordt gescheiden gepresenteerd om recht te doen aan de scheiding van verantwoordelijkheden tussen de departementen (beleidsmatig en uitvoeringstechnisch). Indien bij de

Tweede Kamer de behoefte bestaat deze wijze van verantwoording nader te bezien, dan dient daarvoor een bredere meer fundamentele discussie gevoerd te worden’.

43

[Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl](http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl)

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij vinden dat de informatievoorziening over de zorgtoeslag aan de Tweede kamer kan verbeteren door de informatie, over zowel de financiën als over de beheersmatige aspecten bij de uitvoering, zoveel mogelijk in samenhang te presenteren. Dit kan naar onze mening zonder aan de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling of kaders voor de verantwoording te tornen.

5.3 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: geen fouten en onzekerheden

Wij zijn van [oordeel](#) dat de in de financiële overzichten opgenomen verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten in het Jaarverslag 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport [rechtmatig](#) zijn. Wij geven ons oordeel [onder voorbehoud](#) van goedkeuring van de slotwetmutaties door de Staten-Generaal.

5.3.1 Aandachtspunt: Wet normering topinkomens

Omdat de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector onduidelijkheden bevat, kunnen ministeries deze wet op het aspect ‘inhuur derden’ niet altijd naleven.

Gerelateerde resultaten

Nadere voorschriften WNT te laat; WNT deels onuitvoerbaar (BZK)

5.4 Oordeel deugdelijke weergave financiële informatie: geen fouten en onzekerheden

Wij zijn van [oordeel](#) dat de in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport deugdelijk is [weergegeven](#) en voldoet aan de [verslaggevingsvoorschriften](#).

5.5 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau: 1 fout en 1 onzekerheid

44

Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en afgerekende voorschotten. Wij hebben hierbij 1 belangrijke fout en 1 [belangrijke onzekerheid](#) geconstateerd in het Jaarverslag 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

5.5.1 Fout in verplichtingen voor Algemeen 13,2 miljoen euro

De tolerantiegrens voor fouten en onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid van artikel 9 Algemeen is overschreden. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een overeenkomst voor het nieuwe partnerschap-programma (2014–2017) met de Wereldhandelsorganisatie reeds in 2013 gesloten, maar het bedrag is voor 2014 begroot. De fout wordt veroorzaakt doordat de overeenkomst niet in de 2e suppletoire begroting 2013 is opgenomen en de overschrijding niet (conform de Rijksbegrotingsvoorschriften 2014) per brief is gemeld aan de Staten-Generaal.

5.5.2 Onzekerheid in afgerekende voorschotten Caribisch Nederland

De minister rapporteert in de bedrijfsvoeringsparagraaf dat de tolerantiegrens voor onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid van artikel 4 'Zorgbreed beleid' is overschreden. De onzekerheid over de rechtmatigheid bedraagt 58,6 miljoen euro. Deze is het gevolg van een onzekerheid over de (vastgestelde) uitgaven 2011 van Caribisch Nederland.

In 2013 is de verantwoording 2011 van het Zorgverzekeringskantoor (ZVK) bij het ministerie ingediend. De verantwoording was voorzien van een controleverklaring met een oordeelonthouding. Door deze oordeelonthouding kan er geen zekerheid worden gegeven over de rechtmatige uitgaven ZVK 2011.

Omdat wij deze onzekerheden toerekenen aan de afgerekende voorschotten op de saldibalans, komt deze niet tot uitdrukking in ons oordeel.

5.6 Onvolkomenheden in relatie tot artikelen VWS

45

Bij 5 artikelen mogelijk gevolgen van onvolkomenheden

5 artikelen kunnen gevolgen ondervinden van de onvolkomenheden in de bedrijfsvoering. Bij al die artikelen zijn de fouten of onzekerheden het gevolg van een onvolkomenheid. De tolerantiegrenzen zijn daarbij niet overschreden. In het [overzicht financiële informatie](#) per begrotingsartikel is te zien welke artikelen het betreft.

		€ Financiële info	
		Tolerantiegrenzen overschreden?	Bedrijfsvoering
		Onvolkomenheid bij	
		Artikelen	
		Ikopbeheer, departement	Vertouwenfuncties, departement
	artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bijvoorbeeld rechtmatigheid, betrouwbaarheid, gegevens of doelrealisatie)		
	artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid		
Beleidsartikelen			
	Art. nr. Omschrijving	Uitgaven 2013 (x 1.000)	
	01 Volksgezondheid	€ 462.031	nee
	02 Curatieve zorg	€ 2.789.790	nee
	03 Maatschappelijke ondersteuning en langdurige zorg	€ 4.055.646	nee
	04 Zorgbreed beleid	€ 815.589	nee
	05 Jeugd	€ 1.472.741	nee
	06 Sport en bewegen	€ 70.639	nee
	07 Oorlogsgetroffenen en herinnering Wereldoorlog II	€ 341.447	nee
	08 Tegemoetkoming specifieke kosten	€ 5.992.369	nee
Niet-beleidsartikelen			
	09 Algemeen	€ 22.577	ja
	10 Apparaatuitgaven	€ 353.373	nee
	11 Nominaal en onvoorzien	€ 0	-
Baten-lastenagentschappen			
	College ter Beoordeling van Geneesmiddelen	-	nee
	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg	-	
	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	-	
	Rijksinstelling voor gesloten jeugdzorg Almata	-	
	Rijksinstelling voor gesloten jeugdzorg De Lindendorp	-	

Financiële informatie per begrotingsartikel 2013 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI)

6 Alle financiële gegevens

46

6.1 Alle begrotingsartikelen

Begrotingsartikel 1 - Volksgezondheid

Verplichtingen		
Begroot	€ 512.881	-
Verantwoord	€ 571.788	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -58.907	-
Tolerantie (F+O)	€ 17.154	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 518.532	-
Verantwoord	€ 462.031	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 56.501	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 10.903	-
Verantwoord	€ 16.565	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -5.662	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 529.435	-
Verantwoord	€ 478.596	-

Uitgaven en Ontvangsten		
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 50.839	-
Tolerantie (F+O)	€ 15.000	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 57	0,01%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 11	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 68	0,01%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

47

Begrotingsartikel 2 - Curatieve zorg

Verplichtingen		
Begroot	€ 2.769.858	-
Verantwoord	€ 2.764.564	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 5.294	-
Tolerantie (F+O)	€ 82.937	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 3	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 3	0,00%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 2.796.291	-
Verantwoord	€ 2.789.790	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 6.501	-
Ontvangsten		

Ontvangsten		
Begroot	€ 22.128	-
Verantwoord	€ 78.105	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -55.977	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 2.818.419	-
Verantwoord	€ 2.867.895	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -49.476	-
Tolerantie (F+O)	€ 86.037	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 5.850	0,20%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 5.874	0,20%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 11.724	0,41%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

48

Begrotingsartikel 3 - Maatschappelijke ondersteuning en langdurige zorg

Verplichtingen		
Begroot	€ 4.133.460	-
Verantwoord	€ 4.085.519	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 47.941	-
Tolerantie (F+O)	€ 122.566	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 180	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 55	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 235	0,01%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Verplichtingen		
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 4.133.604	-
Verantwoord	€ 4.055.646	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 77.958	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 3.441	-
Verantwoord	€ 7.723	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -4.282	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 4.137.045	-
Verantwoord	€ 4.063.369	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 73.676	-
Tolerantie (F+O)	€ 121.901	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 8.225	0,20%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 8.225	0,20%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Begrotingsartikel 4 - Zorgbreed beleid

Verplichtingen		
Begroot	€ 737.883	-
Verantwoord	€ 578.564	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 159.319	-
Tolerantie (F+O)	€ 17.357	3,00%

Verplichtingen		
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 1.891	0,33%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 1.891	0,33%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 755.524	-
Verantwoord	€ 815.589	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -60.065	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 4.858	-
Verantwoord	€ 20.251	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -15.393	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 760.382	-
Verantwoord	€ 835.840	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -75.458	-
Tolerantie (F+O)	€ 25.075	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 86	0,01%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 86	0,01%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Begrotingsartikel 5 - Jeugd

51

Verplichtingen		
Begroot	€ 1.393.470	-
Verantwoord	€ 1.496.199	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -102.729	-
Tolerantie (F+O)	€ 44.886	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 37	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 668	0,04%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 705	0,05%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 1.533.547	-
Verantwoord	€ 1.472.741	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 60.806	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 9.215	-
Verantwoord	€ 24.454	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -15.239	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 1.542.762	-
Verantwoord	€ 1.497.195	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 45.567	-
Tolerantie (F+O)	€ 44.916	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 14	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 14	0,00%

Uitgaven en Ontvangsten		
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

52

Begrotingsartikel 6 - Sport en bewegen

Verplichtingen		
Begroot	€ 122.849	-
Verantwoord	€ 80.526	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 42.323	-
Tolerantie (F+O)	€ 8.053	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 30	0,04%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 144	0,18%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 174	0,22%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 135.000	-
Verantwoord	€ 70.639	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 64.361	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 1.740	-
Verantwoord	€ 661	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 1.079	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 136.740	-
Verantwoord	€ 71.300	-

Uitgaven en Ontvangsten		
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 65.440	-
Tolerantie (F+O)	€ 7.130	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 1	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 1	0,00%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

53

Begrotingsartikel 7 - Oorlogsgetroffenen en herinnering Wereldoorlog II

Verplichtingen		
Begroot	€ 331.354	-
Verantwoord	€ 322.143	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 9.211	-
Tolerantie (F+O)	€ 15.000	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 657	0,20%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 657	0,20%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 331.574	-
Verantwoord	€ 341.447	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -9.873	-
Ontvangsten		

Ontvangsten		
Begroot	€ 901	-
Verantwoord	€ 1.298	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -397	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 332.475	-
Verantwoord	€ 342.745	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -10.270	-
Tolerantie (F+O)	€ 15.000	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 51	0,01%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 51	0,01%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Begrotingsartikel 8 - Tegemoetkoming specifieke kosten

Verplichtingen		
Begroot	€ 5.220.557	-
Verantwoord	€ 5.588.214	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -367.657	-
Tolerantie (F+O)	€ 167.646	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Uitgaven		
Begroot	€ 5.220.557	-
Verantwoord	€ 5.992.369	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -771.812	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 0	-
Verantwoord	€ 607.111	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -607.111	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 5.220.557	-
Verantwoord	€ 6.599.480	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -1.378.923	-
Tolerantie (F+O)	€ 197.984	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 25.844	0,39%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 25.844	0,39%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Begrotingsartikel 9 - Algemeen

Verplichtingen		
Begroot	€ 21.936	-
Verantwoord	€ 29.611	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -7.675	-
Tolerantie (F+O)	€ 2.961	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 13.205	44,59%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%

Verplichtingen		
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 13.205	44,59%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Ja	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 27.936	-
Verantwoord	€ 22.577	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 5.359	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 0	-
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 0	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 27.936	-
Verantwoord	€ 22.577	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 5.359	-
Tolerantie (F+O)	€ 2.258	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Begrotingsartikel 10 - Apparaatsuitgaven

57

Verplichtingen		
Begroot	€ 230.895	-
Verantwoord	€ 361.267	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -130.372	-
Tolerantie (F+O)	€ 15.000	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 6.294	1,74%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 860	0,24%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 7.154	1,98%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ 230.968	-
Verantwoord	€ 353.373	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -122.405	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 5.353	-
Verantwoord	€ 54.067	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -48.714	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 236.321	-
Verantwoord	€ 407.440	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -171.119	-
Tolerantie (F+O)	€ 15.000	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 316	0,08%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 212	0,05%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 528	0,13%

Uitgaven en Ontvangsten		
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

58

Begrotingsartikel 11 - Nominaal en onvoorzien

Verplichtingen		
Begroot	€ -36.359	-
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -36.359	-
Tolerantie (F+O)	€ 0	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven		
Begroot	€ -36.359	-
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -36.359	-
Ontvangsten		
Begroot	€ 5.000	-
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 5.000	-
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ -31.359	-
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -31.359	-

Uitgaven en Ontvangsten		
Tolerantie (F+O)	€ 0	10,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

59

Totaal begrotingsartikelen

Verplichtingen		
Begroot	€ 15.438.784	-
Verantwoord	€ 15.878.395	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -439.611	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 22.297	0,14%
Tolerantie (F)	€ 158.784	1,00%
Tolerantiegrens overschreden (F)	Nee	-
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 1.727	0,01%
Tolerantie (O)	€ 476.352	3,00%
Tolerantiegrens overschreden (O)	Nee	-
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 24.024	0,15%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Tolerantie (F)	€ 158.784	1,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Tolerantie (O)	€ 476.352	3,00%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Uitgaven en Ontvangsten		
Begroot	€ 15.710.713	-
Verantwoord	€ 17.186.437	-

Uitgaven en Ontvangsten		
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -1.475.724	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 40.444	0,24%
Tolerantie (F)	€ 171.864	1,00%
Tolerantiegrens overschreden (F)	Nee	-
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 6.097	0,04%
Tolerantie (O)	€ 515.593	3,00%
Tolerantiegrens overschreden (O)	Nee	-
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 46.541	0,27%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Tolerantie (F)	€ 171.864	1,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Tolerantie (O)	€ 515.593	3,00%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

60

6.2 Baten-lastendiensten

Agentschap College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

Baten		
Begroot	€ 41.905	-
Verantwoord	€ 37.205	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 4.700	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 456	1,23%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 3	0,01%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 459	1,23%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 13	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 13	0,03%
Bijdrage moederdepartement		

Bijdrage moederdepartement		
Begroot	€ 178	-
Verantwoord	€ 203	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -25	-

Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg

Baten		
Begroot	€ 36.210	-
Verantwoord	€ 48.110	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -11.900	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 2.319	4,82%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 2.319	4,82%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 149	0,31%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 3	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 152	0,32%
Bijdrage moederdepartement		
Begroot	€ 21.030	-
Verantwoord	€ 34.174	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -13.144	-

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Baten		
Begroot	€ 373.316	-
Verantwoord	€ 340.955	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 32.361	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 6.172	1,81%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 57	0,02%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 6.229	1,83%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 759	0,22%

Baten		
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 674	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 1.433	0,42%
Bijdrage moederdepartement		
Begroot	€ 144.809	-
Verantwoord	€ 151.730	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -6.921	-

JeugdzorgPlus-instelling Almata Ossendrecht

Baten		
Begroot	€ 9.561	-
Verantwoord	€ 11.255	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -1.694	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 502	4,46%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 502	4,46%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 86	0,76%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 15	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 101	0,90%
Bijdrage moederdepartement		
Begroot	€ 9.561	-
Verantwoord	€ 10.183	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -622	-

JeugdzorgPlus-instelling De Lindenhorst-Almata

Baten		
Begroot	€ 18.849	-
Verantwoord	€ 26.460	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -7.611	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 1.722	6,51%

Baten		
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 1.722	6,51%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 86	0,33%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 86	0,33%
Bijdrage moederdepartement		
Begroot	€ 18.849	-
Verantwoord	€ 25.155	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -6.306	-

63

Totaal baten

Baten		
Begroot	€ 479.841	-
Verantwoord	€ 463.985	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 15.856	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 11.171	2,41%
Tolerantie (F)	€ 15.000	-
Tolerantiegrens overschreden (F)	Nee	-
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 60	0,01%
Tolerantie (O)	€ 15.000	-
Tolerantiegrens overschreden (O)	Nee	-
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 11.231	2,42%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 1.080	0,23%
Tolerantie (F)	€ 15.000	-
Tolerantiegrens overschreden (F)	Nee	-
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 705	0%
Tolerantie (O)	€ 15.000	-
Tolerantiegrens overschreden (O)	Nee	-

Baten		
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 1.785	0,38%

64

6.3 Saldibalans

Saldibalanspost 3 - Liquide middelen

Saldibalans		
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 0	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 5 - Uitgaven buiten begrotingsverband

Saldibalans		
Verantwoord	€ 1.062	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -1.062	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 6 - Ontvangsten buiten begrotingsverband

Saldibalans		
Verantwoord	€ 13.654	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -13.654	-

Saldibalans		
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 7 - Openstaande rechten

Saldibalans		
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 0	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 8 - Extra-comptabele vorderingen

Saldibalans		
Verantwoord	€ 93.940	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -93.940	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 9 - Extra-comptabele schulden

66

Saldibalans		
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 0	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 10 - Voorschotten

Saldibalans		
Verantwoord	€ 6.656.019	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -6.656.019	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 11 - Garantieverplichtingen

Saldibalans		
Verantwoord	€ 672.184	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -672.184	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalans		
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 12 - Openstaande verplichtingen

Saldibalans		
Verantwoord	€ 2.812.740	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -2.812.740	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Saldibalanspost 13 - Deelnemingen

Saldibalans		
Verantwoord	€ 0	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ 0	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

Totaal saldibalans

Saldibalans		
Verantwoord	€ 10.249.599	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -10.249.599	-
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%

Saldibalans		
Tolerantie (F)	€ 102.496	1,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Tolerantie (O)	€ 307.488	3,00%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Tolerantie (F)	€ 102.496	1,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Tolerantie (O)	€ 307.488	3,00%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%

68

6.4 Afgerekende voorschotten

Totaal afgerekende voorschotten 2013

Totaal afgerekende voorschotten		
Verantwoord	€ 3.225.900	-
Verschil (begroot - verantwoord)	€ -3.225.900	-
Tolerantie (F+O)	€ 96.777	3,00%
Fout (F) in de rechtmatigheid	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de rechtmatigheid	€ 58.591	1,82%
Totaal F+O in de rechtmatigheid	€ 58.591	1,82%
Tolerantiegrens overschreden (rechtmatigheid)	Nee	-
Fout (F) in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%
Onzekerheid (O) in de deugdelijke weergave	€ 0	0%
Totaal F+O in de deugdelijke weergave	€ 0	0,00%